XXX. évfolyam, 248. szám. Ára 4 lej. Bukarestben 5 lej. 1924. október 30. Csütörtök

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA BRASSÓ, KAPU-UTCA 64—66. SZÁM

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és 677 SZÁM — KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy hóra 70 lej negyedévre 190, félévre 380, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési díj. — Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej Külföldre negyedévre 370, félévre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITÉ RADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak fiókjai veszik fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóhoz küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Szent Bernát

tehenét valaki ellopta. Azonban a csengő szólt és a tolvaj megijedt. Hamar füvet szedett és betömte vele a csengőt. De a csengő csak szólt. Akkor a tarisznyájába tette és ott is szólt. Ekkor visszavitte a szenthez a tehenet és sirva kért bocsánatot.

A testvérgyilkos Kain a lelkivád furiá ja elől menekült. De a Jehova haragos szeme egyre rámeredt az égről. Próbált falat vonni maga körül, mélybe temetkez ni. messze lakatlan földre elvonulni, de az a vádló szem egyre ránézett. A lelkiismeret elől nem volt menekvés.

Egy rosszlelkü uzsorásról mondják, hogy valahányszor meg akarta rontani valamelyik embertársát, függönyt vont a védőszentje képe elé; ne lássa az ő irgalmatlan gonoszságát. Egy nagyon is lelketlen tette után azonban a szent képe előtt összeroskadt; a bünludat leverte a lábáról.

A bukaresti panamák kipattanása a felébredt lelkiismeret munkája. A tehenet ellopták, a nép és az állam tehenét de a csengő folyton szólt, s a bünös nem tudta sokáig haligatni. Akik emberlelkeket gyilkoltak, hogy hamis utlevéllel pokolba küldjenek ártatlan embereket, azok folyton látták a vádoló pillantást. Akik szegények, elnyomottak szánandó sorsát kizsákmányolták, s maguknak az ő vérükből, verejtékükből vagyont sajtoltak össze, azok most roskadtan állnak vádlóik előtt.

Most már egymást is vádolják, akik a bünnek résztvevői vagy csak látói vol tak. A lelkiismeret itt is, ott is feltámadt. Már a korrupciós koporsókat is fel akarják bontani: három esztendő tolvajságait, csalásait, zsarolásait kiásni a bürokrácia dohos sirjaiból. Mennyi koporsó, micsoda dögleletes levegő, minő rotha dás! A Tutankamen sokezeréves sirjában legalább milliárdokat érő kincseket találtak, de ezekben a kivájandó hivatali üregekben? Amott legalább a civilizáció története gazdagodott rendkivül becses anyaggal, de itt? Ki fogja valaha szépnek, tanulságosnak, megörökitendőnek mondani ezeket a korrupciós maradványokat?

Nagyon meg kell gondolni, elrendeljék-e ezeket az ásatásokat. Kibocsássák-e a mélységből a gazság és bün megannyi miazmás hulladékát és betöltsék vele a friss levegő után szomjazó közéletet? Nem többet ér-e a jövő szempontjából, ha az eltitkolt, s eltemetett bünte vések felszinre kerülését rábizzák egy időközi áradásra, mely felmossa a mult sok elfeledett piszkát is?

Most csak a jelent kell erősen megragadni, de nagyon erősen. A csengő szól, mindenki tudja, hogy a tehenet ellopták; a nép, az állam kapja vissza az ellopott jószágot. Kainra rávilágit a vádló szem, ne engedjék elbujni a párthatalom védőpalástja mögé, s az álszenteskedő uzsorás arcáról le kell tépni az álarcot. hadd roskadjon össze az igazság templomában.

A sirokat ne bántsátok, nem akarunk több hullaszagot, de ültessétek be a közélet mezejét a tisztesség és megbizhatóság virágaival. A panamisták tünjenek el és jöjjön a meg nem vásárolt becsület korszaka!

Vaitoianu a király elé terjeszti az általa leleplezett panamákat

Miért nem mondott le a közlekedésügyi miniszter?

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A mai napon rövid jelentés látott napvilágot, amely éles világitásba helyezi Vaitoianu Artur közlekedésügyi miniszter taktikáját, amelyet a panamák leleplezésével a kormány ellen igyekszik ki használni. Ez a jelentés egyuttal eléggé megmagyarázza azt is, hogy miért nem sietett Vaitoianu benyujtani lemondását akkor, amikor ezt a kormány köré csoportosult politikusok is követelték.

A jelentés azt mondja, hogy Vaitoianu Artur közlekedésügyi miniszter a mai napon

Szinajába utazott, kihallgatást kér a királytól s neki részletesen jelentést tesz az eddig leleplezett panamákról,

főkép, amelyek az államvasuti visszaélésekkel kapcsolatosak. A hirek szerint Vaitoianu tarsolyában nemcsak a tiz, és nemcsak a százmilliós panama, hanem

egyéb ügyek is vannak,

amelyek a királyi kihallgatás után nyilvánosságra kerülnek.

Vaitoianu igy hát mégis tudta, hogy miért nem mondott le.

Letartóztatták Zelea Codreanu apját is

Kiket tartóztattak le a gyilkos merénylettel kapcsolatban?

JASSY. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A jassy-i gyilkos merénylettel kapcsolatban megindított vizsgálat az eddig beérkezett jelentések szerint a legerélyesebben folyik. A mai napon érkezett meg Jassyba Romanból az idősebb Zelea Codreanu, egyetemi tanár, akiről tegnap jelentettük, hogy a romani banketten fia tettét követendő példaként állitotta Románia fiatalsága elé. Panaitescu szigurance főnök, amint értesült Zelea Codreanu Jassyba érkezéséről, azonnal intézkedett a professzor letartóztatása ügyében. A letartóztatás Cuza egyetemi tanár lakásán meg is történt.

A hatóságok eddig a gyilkos merénylettel kapcsolatban a következő egyéneket vették őrizet alá.: Zelea Codreanu, Gemeasa, Rugina, Comenzau, Cucu, Resulescu, Votefatu, Nica, Iridenta Codreanu, a gyilkos testvére, R. Minovici, R. Condini, Trudodie Popescu, Joan Motza és Juon Savu egyetemi hallgatókat.

A kormány Constantin Cernat őrnagyot küldötte ki Jassyba, hogy ott a rend fenntartásáról gondoskodjék.

Most került nyilvánosságra annak a vallomásnak a szövege, amelyet a gyilkos Zelea Codreanu adott a vizsgálóbiró előtt.

A gyilkosság megtörténte előtt, ami kor a biróság a tárgyalás elhalasztását kihirdette, Manciu prefektus a következő szavakkal fordult Zelea Codreanuhoz:

— Kellett ez magának? Itt most hiába töltöttem el egy teljes félnapot.

— Ez már aztán a maga dolga — mondta állitólag Zelea Codreanu.

Manciu erre a kijelentésre nem válaszolt, hanem kétszer egymásután arcul ütötte Zelea Codreanut, mire az előrántotta revolverét, s agyonlőtte a prefektust.

Anghelescu nem engedélyezte egy kisebbségi iskola bezárását

Nyolc napon belül kisebbségi iskolai ankét lesz a közoktatásügyi miniszteriumban

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Október hetedikén Anghelescu közoktatásügyi miniszter — amint akkor a Brassói Lapok is hiven beszámolt arról — rendeletet bocsátott ki, hogy az állandó bizottság, az érdekelt iskolaigazgatóság és iskolafenntartók meghallgatása nélkül iskolát bezárni nem szabad. A miniszter annak idején ki is jelentette, hogy ennek a rendeletnek feltétlenül érvényt szerez, s ennek a kijelentésnek most sikerült érvényt szereznie.

A szatmári tanfelügyelő, Dario Pop, néhány héttel ezelőtt bezárta a szatmármegyei Érendréd község iskoláját.

Az érendrédiek Pop Dario intézkedésébe nem nyugodtak bele, hanem küldött séget menesztettek Tőkés Ernő vezetése alatt a közoktatásügyi miniszterhez. Anghelescu közoktatásügyi miniszter ma fogadta a küldöttséget, s a panaszok meghallgatása után a következőkép határozott:

Az október hetedikén kiadott rendelet figyelembevételével elrendli, hogy

Pop Dario tanfelügyelő intézke-

dését nem kell végrehajtani, s az iskolában mindaddig, mig az állandó bizottság és az iskola fentartói az ügyet le nem tárgyalták, a tanitás zavartalanul folyhatik.

A miniszter határozata, amelyben a tanfelügyelő határozatát megsemmisiti, felette jelentős, s első konkrét megnyilvánulása a miniszter megváltozott iskolapolitikájának.

Ujabb jelentés szerint Anghelescu közoktatásügyi miniszter nyolc napon belül,

kisebbségi iskolai ankétet fog egybehivni

amelyen a kisebbségi egyházak képviselői is résztvesznek, s az ankéten Anghelescu ismertetni fogja uj iskolapolitikájának irányelveit.

A lej Zürichben zárlatkor 2.90

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

Bratianu Jonel a jassy-i merényletről

A kamara ülése — Sándor József a magyarsög sérelmeiről

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A kamara mai ülésének első szónoka Bujor parasztpárti képviselő volt, aki a jassy-i merénylet ügyében interpellált. Az interpellációra Bratianu Jonel azonnal válaszolt, s a következőket jelentette ki:

— Minden merénylet az állam érdeke és az állam biztonsága ellen szól. A kormány minden körülmények között megvédi az állam biztonságát, most és a jövőben is, bárhonnan intézzenek is ellene támadást ellenségei. Már többizben mondtam és most is megismétlem, hogy amennyiben a most érvényes törvények az állam védelmére nem elegendők, ugy azokat kiszélesitjük.

D. R. Joanitescu: Miért nem engedik meg Jorgáéknak a tüntető felvonulást?

Bratianu Jonel: Mint ember, nem találok kifogásolni valót ebben, de mint politikus, nem találom alkalmas politikai fegyvernek a tüntető felvonulásokat.

Bocu Szevér nemzetipárti olvassa fel ezután pártja ünnepélyes deklarációját, amely szerint a nemzeti párt ugy, mint eddig, a jövőben sem hajlandó az urnalopás utján összeverődött parlament munkásságában résztvenni, mindazonáltal a fontosabb ügyek tárgyalásánál, mint a felirati vita folyamán is, álláspont ját le fogja szögezni.

Caracliu még a besszarábiai állapotok ügyében interpellált, s ezután emelkedett szólásra Sándor József, aki nagyszabásu beszédben tárta fel a kisebbségi sérelemket s különösen azt a lehetetlen helyzetet, amelyben ő, mint a magyrság üldözött képviselője, a parlamentben van. Beszédét, melyet a liberális párt tradicióinak megfelelő állandó közbeszólások és szakadatlan lárma kisért, holnapi számunkban teljes terjedelmében közöljük.

Béke a német és magyar katolikusok között

TEMESVÁR (A Brassói Lapok tudósitójától.) Élénk diszkusszió tárgya Temesváron az aradi katolikus kongresszus külön német gyülése ,melyet a bánáti sváboknak Pacha püspök elnökletével tartottak. A gyülés folyamán kifejezést nyert az a szándék, hogy a svábság teljes lélekkel csatlakozni kiván a katolikus népszövetségekhez, mivel egyáltalán lehetetlennek tartják, hogy a katolikusok között

a nyelvi különbség

megzavarja az összetartást, harmóniát. Kifejezésre jutott ez a felfogás Blaskovics prelátus szavaiban, valamint Pacha záróbeszédében.

A Bánátban eddig azért nem boldogulhatott a katolikus népszövetség, mivel mind Blaskovics, mind a pápai kormányzó

féltették a svábság fiatal szervezeteit,

hogy embereik más szervezetben, tehát nagy arányu összefüggő népszövetségben tömörülnek. Most azonban a gyülésen maguknak a nép fiainak ajkán hangzott el a kivánság, hogy itt is megalakitsák a népszövetséget, ahol a sváb szervezet meg van.

Ezentul tehát minden aggodalom tárgytalan: a Bánátban is megalakulhat a katolikus szövetség, s többé nem fordul elő, mint egyszer már történt Temesvárt, hogy az alakuló közgyülésnek, bár már az idejét és programját is kitüzték, el kellett maradnia.

Különben a népszövetség kongreszusán az ujaradi svábok is teljes számmal résztvettek, s ami náluk csodálatos, körükben nagyon sok magyar szót lehetett hallani. Az ujaradiak nagyon szivesen beszélnek magyarul.

A horvátok önálló kormányt és parlamentet követelnek

BELGRÁD. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A Krizsevácon tartott pártgyülésen Radics hevesen támadta a kamarilla politikát, mely ugymond a horvátok gyilkosa. A horvátok önálló kormányt és parlamentet követelnek.

Duca külügyminiszter elismeri Magyarország lojalitását

A külügyminiszter nyilatkozata a magyar, lengyel és román viszonyokró

PRÁGA. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Duca, Románia külügyminisztere érdekes interjut adott az egyik nagy cseh lap, a Národny Listy bukaresti tudósitójának. A román külügyminiszter fő ként a középeurópai és balkáni államok nak egymáshoz való viszonyáról beszélt. s nagyjában a következőket mondotta:

— Meg kell állapitanom, hogy Románia és Magyarország viszonya különösen jelentős javuláson ment át. Magyarország Romániával és a többi külföldi államokkal szemben eddig is teljes lojalitást tanusitott s ha ez a lojalitás a jövőben sem változik, a teljes megértésnek és jóviszonynak mi sem áll utjában.

— Ami Bulgáriát illeti, Románia minden eszközt rendelkezésre bocsát, hogy ebben az országban teljes legyen a konszolidáció.

— Lengyelország az összekötő kapocs Szovjetoroszország és a Nyugat között. Hő óhajom, hogy Lengyelország tag ja lehessen a kisántántnak.

— Szovjetoroszországgal a helyzet kissé komplikált. A viszony addig nem ja vulhat, amig Oroszország hivatalosan és végleg el nem ismeri Romániának Bessza rábiához való feltétlen jogát. Románia többizben megkisérelte, hogy ebben a tekintetben is rendezze Oroszországhoz való viszonyát, eddig azonban ez nem járt kellő eredménnyel. Románia ellenben mindig készen áll a békés megegyezésre.

Ezeket mondotta Duca miniszter, s e nyilatkozatban az egyetlen konkrétum — Magyarországnak Romániához való viszonya — a legérdekesebb. A külügyminiszter szinte hivatalosan, a kisántánt nagy nyilvánossága előtt elismerte, hogy Magyarország lojálisan tesz eleget azok nak a kötelezettségeknek, amelyeket jelenlegi helyzete megkövetel tőle. Ezt a miniszteri kijelentést jó lesz a kis liberális hecclapoknak az Infratireáknak, a Tribunanouáknak sőt a Viitorulnak is megszivlelni. Ezeknek a kislapoknak egyéb közlenivalójuk sincs az állandó magyarellenes heccelődésen kivül, s minden sorukban, minden mondatukban ott a tendencia, amellyel a román közvéleményt akarja a magyarság és Magyarország ellen uszitani. Egyelőre ennyi a megjegyzésünk Duca miniszter nyilatkozatára.

Megszünik a kapcsolat Anglia és Oroszország között

Zinovjev levele hamisitvány — Válasz az angol kormány jegyzékére

LONDON. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A Brassói Lapok nehány nappal ezelőtt részletesen beszámolt arról a a levélről, amelyet állitólag Zinovjev, az orosz tanácsköztársaság népbiztosa intézett az angol munkáspárthoz s amelyben a szovjet hadseregnek megalakitására, s a burzsóá-államrendszer megdöntésére hivja fel az angol válsztókat. A levél érthető izgalmat keltett az angol politikai körökben, s az izgalmat csak növeli az a bizonytalanság, amelyet most diplomáciai körökben elég ügyesen akarnak kihasználni.

A bizonytalanság előidézésében elől jár Rakovszky, Szovjetoroszország londoni követe, aki hamarosan átiratot intézett a londoni külügyi hivatalnak válaszolva, azt hangoztatja, hogy a vitás kérdéseket közvetlen és előzetes megbeszélésekkel fogják elsimitani, s egyben az angol jegyzékben közölt kommunista felhivást

hamisitásnak mondja.

Zinovjev maga az angol szakszervezetekhez intézett levélben is kijelenti, hogy az angol kormányról közölt levél ha misitvány. Hajlandó alávetni magát egy Oroszországba küldendő szakszervezeti bizottság vizsgálatának és döntésének.

Mit gondol a védő Vaitoianu tábornokról

A védő péntekre már szabadulást vár — Az ellenzék nem reménykedik a becsületességet nem jutalmazza

BUKAREST. (A Brassói Lapok kiküldött munkatársától.) Az egész Bukarest a Vaitoianu-féle ügytől hangos. Valahogy olyan a hangulat, mint Budapesten volt, mikor az Eskütt panama kipattant. Nagyatádi Szabó Istvánt sokan megrágalmazták, mások viszont védelmükbe vették. Itt is megoszlanak a vélemények. Vannak, kik Vaitoianu becsületessége mellett törnek lándzsát, vannak, a kik elitélik.

Vaitoianu tábornok ügyvédje, J. Perieteanu dr. Ma délelőtt felkerestem lakásán, hogy tőle tudjak meg valamit a tábornok ügyéről. Az ügyvéd barátságtalanul fogadott.

— A lapok ugyis eleget irnak az ügyről — mondotta. Kár jobban felkavarni.

— De nem biztos, hogy igazat irnak — vetettem ellen. Épen ezért kérek az ügyvéd urtól némi felvilágositást.

— Miért épen tőlem? Hiszen az ügy tisztán politikai természetü.

— Hát nem tartják Önök bünügynek az utlevél panamát? — kérdeztem.

— A mi részünkről — felelte az ügyvéd, a dolgot politikai manővernek tekintjük, a melyben Vaitoianu tábornok teljesen ártatlan. A tábornok annak a politikai harcnak áldozata, amely a két miniszter, az igazságügyi és közlekedésügyi miniszter között kitört, ez idézte elő a panama ügyét és Vaitoianut ez tette tönkre.

— Ha nem bünös a tábornok — kérdeztem — miért követte al az öngyilkossági kisérletet?

— Mert egyenes, becsületes és igaz ember.

Szenvedett a meghurcoltatások miatt, idegeit teljesen tönkretette ez a hajsza, a melynek ő ismétlem, csak áldozata. Ezért akart megválni az élettől, amely

és két politikus, két miniszter egyenetlensége miatt egy ártatlan ember életét követeli. Hála Istennek ez a kisérlet nem sikerült és Vaitoianu tábornok diadalmasan és rehabilitálva térhet vissza az életbe.

— Mikor várható döntés ebben az ügyben?

— A jövő hét pénteken. Nem mint ügyvéd mondom, de mint a ki a dolgokat alaposan ismeri,

Vaitoianu tábornok pénteken szabadlábon lesz

Alkalmam volt az ellenzéki pártok egy volt miniszter tagjával beszélni, aki a Vaitoianu ügyből származó, vagy származható politikai komplikációkból a követ ezőt et mondotta:

— Egészen bizonyos, hogy kormányválságot. vagy legalább is

teljes kormányválságot nem idéz elő ez az ügy.

Az lehet, hogy Bratianu belátja, milyen veszedelmet jelent az, hogy ha a kabinet tagjai között nincs meg a kellő egyetértés és egyes minisztereket kicserél, ez azonban semmi esetre sem jelent szakitást az eddigi liberális politikával. Bármennyire szerettünk volna általános politikai kérdést csinálni ebből az ügyből, lehetetlen, mert hogyha forszironánk, bizonytalan volna, hogy mi kerülünk ki győztesen a küzdelemből. Egészen bizonyos, hogy Bratianu nehány miniszter személyét feláldozná, de ő megmaradna a kormány élén.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

Kétféle mérték

A román iskolában visszacsinálták a sérelmes intézkedéseket, a magyar óvodáknak ma sem szabad létezniök

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Két aktuális ügy: a karánsebesi román tanitóképző és a temesvári magyar ovodák ügye egymás mellé került tanulságos példának: láthatjuk belőle, hogy miképen mérnek az egyiknek, miképen a másiknak, s hogyan szolgálják az igazságot, a jogegyenlőséget és kulturát.

Karánsebesen a román püspökség a maga felekezeti tanitóképzőjét érthető okokból az államnak testálta, de azzal a kikötéssel, hogy a regáti rendszerre való áttérés csak fokozatosan történhetik. Alig történt meg azonban az átvétel, a nyolc osztályu képzőt (az alsó négy körülbelül a polgárinak felel meg) hatosztályura kellett változtatni, az osztályokat eddig a fiukkal közösen látogató leánynövendékeket pedig

regátbeli tanitóképzőbe

utaltak át.

Petrovici főinspektornak ez intézkedése olyan erős visszahatást keltett, hogy nemcsak a tantestület s a karánsebesi és környékbeli képviselők fogtak össze ellene, hanem Bukarestbe is ment deputáció, s ott olyan érvekkel léptek föl, hogy erre minden változtatást visszavontak. A román iskolát nem szabad bántani, nem is bántják most már.

Temesvár százezernyi lakósságának négy román, négy német és kilenc magyar ovodája volt. Ezt az arányt a lakósság száma, s a gyermekek anyanyelve teremtette meg. Tetszett azonban a hatóságoknak és a kilenc magyar ovodát, mivel hogy nem tetszett nekik, megszüntették. A magyar gyermekeket azon a cimen, hogy

csak az a hadiárva kap segélyt, aki román iskolába, vagy óvodába jár,

a román ovodába kényszeritették. Az év közepén a német ovodát is román tannyelvü vé parancsolták át, ugy, hogy az elmult tanév csupán román ovodákkal zárult.

Az idén is megnyiltak a román ovodák, némelyikben a némettel, mint segédnyelvvel. A magyar kisgyermekek számára nincs magyar ovoda, sem magyar »segédnyelv«.

Az állás nélkül maradt magyar ovónők kenyérért és jogorvoslásért Bukarestben magához Anghelescu miniszterhez fordultak, aki nemcsak megautóztatta őket, de levelet is diktált az ügyüket szintén protezsáló Cosma Aurel képviselőnek, hogy hát eleget kell tenni az ovónők kivánságainak. Az irást boldogan mutatták be Petrovici főinspectornak, de ez azt mondta, hogy ez

csak privátlevele a miniszternek,

ő a rendelethez tartja magát.

A Magyar Párt is mindent megmozgatott a magyar ovodák érdekében, s legujabban Georgevici főpolgármesterhez, mint a város minden polgárának »egyformán atyjához« fordult Fülöpp szenátor utján.

A kisebbségi ujságirók közgyülése

Kedvezően halad az ujságirók szanatóriumának ügye

KOLOZSVÁR. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságirók Szövetsége vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyülését. Szász Endre elnök visszatekintett az elmult év eseményeire, majd Perédy Györgynek és többeknek felszólalása után, kik ugynevezett ujságiróknak üzletek után való hajszáját bélyegezték meg, Morányi Győző dr. a szervezet alapszabálytervezetét terjesztette elő, amit egyhangulag elfogadtak.

A délutáni gyülésen Walter Gyula a szövetség főtitkára terjesztette be jelentését a vezetőség ezévi működéséről. Ezt is tudomásul vették, valamint örömmel azt a jelentést is, hogy az ujságirók, szanatóriumának épitését már a közel jövőben megkezdik.

A megejtett választások során elnök lett Paál Árpád dr., ügyvezető alelnök Fóris Lajos, alelnökök: dr. Kádár Imre és Kremer Miklós; főtitkár Walter Gyula. A választmányban a brassói ujságirók szervezetét Seress József, a Brassói Lapok segédszerkesztője képviselte.

KVIAR A LEGJOBB HETILAP

Gömböst azzal vádolják, hogy államcsinyt tervez

A kormány kész és képes minden felforgató törekvést csirájában elfojtani

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósitójától) A Pester Lloydban Wild József egységespárti képviselő nyilt levélben azzal vádolja Gömbös Gyulát, hogy az állami alkalma zottakat engedetlenségre és a kormányzat erőszakos megdöntésére izgatja. Gömbösnek a parlamentben legutóbb tett nyilatkozata csak taktikai fogás volt, hogy addig, mig az Alföldön fegyvereseket toboroz Budapest ellen a készülő államcsinyhez, más irányba terelje a figyelmet.

A nyiltlevél végén azt mondja Wild képviselő, ha Gömbösnek eszébe jutna, hogy erőszakkal próbálja felboritani a helyzetet, az ország elég erős lesz arra, hogy a maroknyi félrevezetett embert a törvény hatalma alá kényszeritse.

Gömbös Gyula ezeket a vádakat, a Reggel cimü lapban

vakmerő hazugságnak minősiti

és élesen tiltakozik ellenük. A holnapi nemzet gyülése Gömbös alkalmasint szóváteszi Wild vádjait, melyeket rosszakaratu megrendelésnek vagy üres rémlátásnak minősit.

Illetékes helyen kijelentették a Magyar Hirlap munkatársának, hogy az ügynek

nem tulajdonitanak különösebb fontosságot

Amennyiben a puccsra irányuló kisérlet vádjának konkrét alapja volna, a kormány a legerélyesebben lépne fel. A kormány feltétlenül rendelkezik a katonasággal, melyhez sem miféle propaganda nem tudott hozzáférkőzni. A kormánynak minden eszköz rendelkezésére áll, hogy minden felforgató törekvést az államhatalom teljes erővel letörjön.

BUDAPEST. A fajvédők Jászberényben tartott gyülésén Gömbös Gyula a független magyar nemzeti királyság mellett foglalt állást.

Tatarescu miniszter változást igér a kisebbségi politikában

A Brassói Lapok tudósitója a kisebbségi ügyek miniszterénél

BUKAREST. (A Brassói Lapok kiküldött munkatársától.) Ujságiró volt. Most miniszter. Egyszer volt kollegái előtt kijelentette, hogy az ujságiró pálya olyan mint az express vonat. Az boldogul, a ki tudja, hol kell leszállani róla. Ő már leszállt. Az állomás neve a hova beérkezett: »Bársony szék.«

Tatarescu miniszter nevét állandóan halljuk. A hatóságok az ő nevében koboznak el jogokat, az áldozatok az ő nevében fenyegetnek jogorvoslással, ha valamit kérünk a hatóságoktól ő rá hivatkozunk, ha őt megtagadják az ő rendeleteit citálják, ha valami jó, őt dicsérik, ha valami rossz, őt szidják, olyan mintha a kormány

erdélyi felelős szerkesztője

lenne, a kit szemrehányással lehet illetni ha egyik, vagy másik munkatárs Anghelescu, vagy Constantinescu urak rossz cikkeket irnak a törvénykönyvbe. Tatarescu miniszter a legnépszerübb népszerütlenje a kormánynak, mindenki róla beszél, mumusként emlegetik és olyan kevesen ismerik.

Pedig nem is mumus. Elegáns, csinos, jó megjelenésü fiatal ember, harminckét éves lehet talán, energikus arca van és nagyon jó ujságiró lehetett. — Minden mozdulatán, a járásán, mondatainak aláfestésén meglátszik régi mestersége és az a bizonyos öntudatosság, hogy ime nem is olyan régen még én kértem nyilatkozatot, most nekem van módomban nyilatkozatot adni, vagy ha kisebbségi lapokról van szó, legnagyobb részt megtagadni.

Váró szobájában rengetegen ülnek. Katonák, rendőrtisztek, civilek, fiatalok és öregek, mind a minisztert várják; engem jól eső büszkeség tölt el, hogy ime mégis csak nagy emberek vagyunk mi: ime ez egy volt kollegám előszobája és hányan várakoznak rá, komoly előkelő urak szeretnének szine elé kerülni. — Ugy szeretnék bemenni a szobájába, bizalmasan vállára tenni a kezem és csendesen a fülébe sugni:

— Kollega Ur, ne várakoztasd azokat az urakat az előszobában, még megharagszanak és azután majd meglátod baj lesz belőle.

Tizenkét óra elmult, amikor a miniszter titkára felszólitott, hogy vonuljunk át a minisztertanács termébe. Átvonultunk. A terem közepén nagy asztal körülötte hatalmas zöld bőrszékek (a zöld szin itt azt hiszem nem tendenciózus, tekintve a tanácskozásokat, amelyeket az ország nagyjai ebben a szobában folytatnak le) a falon képek; a volt belügyminiszterek portréi, akik valaha is Románia belügyeit intézték. A fal mellett félkörben állunk fel, a zsebekből előkerülnek a kérvények, vannak akik lázasan mondogatják magukban azt, amit a miniszternek akarnak mondani, de

a legtöbben az utlevélpanama ügyét tárgyalják.

A másik szobából párnázott ajtón keresztül is hangok hallatszanak és egy jól értesült ur csendesen megjegyzi:

— A Vaitoianu ügyben tárgyal Tatarescu miniszter.

Körülbelül husz percnyi várakozás után hirtelen felpattan a miniszter ajtaja olyan erővel, mint királyok előtt szokott; szinte várom a főudvarmester hármas koppantását, aki helyett azonban maga a miniszter jelent meg. Határozottan imponáló egyéniség, fiatalsága mellett is azt hiszem igen tekintélyes tagja a kormánynak, öntudatos, biztos, gyors és annyira pozőr, amennyire egy politikusnak feltétlenül pozőrnek kell lenni. Kezét ugy nyujtja kézfogásra, hogy boldog lehet az, aki a kezet megrázza; és amellett feltétlenül jóakaratu. Körülbelül husz ember kért tőle kisebb-nagyobb dolgokat és Tatarescu

mind a husz embernek teljesitette a kérését

A sor végére állok, azt akarom, hogy én legyek az utolsó, akinek kezet nyujt. A miniszter tökéletes cerclet tart, gyors egymásutánban tárgyal az emberekkel, van köztük egy-kettő, akikkel hosszabban akar beszélni, azokat félre állitja. Egy sziguranca tisztviselő valami panasszal jött, Tatarescu azonnal csenget, felhozatja a dossiert és kék ceruzával, hatalmas betükkel reá irja az aktára az elintézést, Nem tudom mit irt rá, de a tisztviselő hálálkodva és alázatos hajlongások kal távozott.

Nem tart tizenöt percig és rám kerül a sor.

— Miniszter ur a Brassói Lapok munkatársa vagyok.

Négy kérdésre szeretnék választ kapni.

— Nagyon sajnálom, de interjut nem adok.

— Miniszter ur négy absolut fontos és közérdekü kérdés...

— Nem nyilatkozhatom. A kisebbségi politika terén alighanem változások lesznek és ezért eltelik vagy tizenöt husz nap, amig erről a kérdésről beszélni lehet, különben is két hét mulva Brassóba megyek és akkor esetleg már mondhatok valamit.

— Milyen ügyben jön Brassóba Miniszter Ur?

— Tisztán adminisztrációs látogatás lesz, hivataloknak a látogatására. — A viszontlátásra Uram.

Már nyujtja is a kezét és siet tovább. Gyorsan dolgozik, mint hogyha a szedőgyerek mögötte állna és kéziratot kérne.

A falról pedig az öreg Bratianu, Costa Foru és a többiek jóakaratuan mosolyognak. **(t. i.)**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

Betiltották a Székely Szót

A prefektnek állitólag nem tetszett az egyik vezércikk

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósitójától) Szükszavu távirat jelenti Gyergyószentmiklósról, hogy Florea Gyula csikvármegyei prefekt a Gyergyószentmiklóson megjelenő Székely Szó cimü lapot, a legutóbbi számában megjelent, s neki nem hizelgő vezércikke miatt betiltotta.

Ebből a táviratból, melyet magának az illető lapnak szerkesztősége küldött a Brassói Lapoknak, nem lehet megállapitani, minő előzmények, körülmények és indokok alapján tiltotta be a prefekt a lap további megjelenését. Erre nézve még további konkrét adatokra van szükség, hogy tárgyi tekintetben az ügyhöz hozzászólhassunk.

De addig is, mig ez megtörténhetik, magát azt a tényt (a szerkesztőség távirati jelentését tény gyanánt fogadva), hogy a prefekt egy ujságot önhatalmulag megakadályoz a megjelenésében, bármily ellenszenvet érezzen is iránta, vagy bármely sulyos közérdekkel indokolja is meg, a sajtószabadság és az alkotmány flagráns megsértésének kell tekintenünk, amely azonnali jóvátételt és megtorlást követel.

Az alkotmánytörvény 27 §-a világosan megmondja, hogy

„semmiféle ujság vagy közlemény megjelenése sem függesztheto fel és nem tiltható be".

»Bárminő közlemény megjelenésére, eladására, vagy terjesztésére vonatkozólag sem cenzurát, sem bárminő más előzetes rend szabályt nem lehet életbeléptetni.«

Ez világos és világos az is, hogy ha a csikmegyei prefekt ennek dacára a gyergyószentmiklósi ujságot betiltotta, sulyos alkotmány- és törvénysértést követett el.

Az esetre, mihelyt részletei ismeretesek lesznek előttünk, visszatérünk. A sajtószabadság olyan közkincs, melyhez senkinek semmilyen okból vagy ürügy alatt erőszakos kézzel hozzányulni nem szabad.

Akik a nyomor elől utlevél nélkül jönnek át a határon

KOLOZSVÁR. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A hatodik hadtest hadbirósága elé mind több jogtalan határátlépési ügy kerül. Azoknak a száma, akik utlevél nélkül jönnek át a határon, egyre szaporodnak. Naponta tiz-tizenkét munkanélküli iparost állitanak a hadbiróság elé, akik Csehszlovákiából, Jugoszláviából, de főkép Magyarországból szöknek át. A nyomor kergeti őket és éjszakán ként Biharpüspökinél lépik át a határt. Érdekes esetek is vannak. Elitélnek olyanokat is, akiket mint román állampolgárokat a magyar csendőrök minden irás nélkül átteszenek a határon, dacára román állampolgárságuknak. A nem román honosokat egy-egy hétre történt elitélés után visszatoloncolják. Aktuálissá vált az a régebbi eszme, hogy egy Nagyváradon felállitandó hadbiróság rögtön itélkezzék a jogosulatlan határátlépők felett.

Könyvujdonság!

Hamvai Sándor: A szent hazugság.

Regény ára 60·— lej.

Nagyszerü iróI készséggel, mindvégig lebilincselő érdekességgel rajzolja meg a szerző apa és fiu összetüzését és kibékülését egy becsületét és gyermeke jövőjét védő és azért mindenre képes asszony intrikái között. — Érdekesebb regény még nem hagyta el Erdélyben a sajtót, mint

A szent hazugság.

Kiadta a Brassói Lapok könyvosztálya, Brassó.

Zongorázik?

Megjelent az uj Moravetz Album

Pompás tartalom, előkelő kiállitás, a legjobb legolcsóbb ismét az összes között. Ez az év szenzációja! Mindenütt kapható.

4 11.

Kiéi az aradi szabadságszobrok?

Barabás Béla szerint a magyar nemzetéi — Nincs pénze a városnak a lebontásra

ARAD. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Tudvalevő dolog, hogy az aradi szobrok — a tizennárom vértanu és Kossuth szobra — már régen kellemetlen ékei Aradnak, amitől hosszu ideje szabadulni is szeretne a város mai vezetősége. Mindezideig azonban ezt a célt nem lehetett elérni és ugy segitettek a bajon, hogy a szobrokra deszkakópenyeget huztak és most a város közepén az állitólag izgató hatásu szobrok helyett két hatalmas deszkacsizma éktelenkedik. Az utóbbi időben aztán a város mind komolyabban kezdett azzal a gondolattal foglalkozni, hogy a szobrokat lebontatja és abból a célból komoly tárgyalásokat is kezdett egy nagyváradi olasz kő faragó vállalkozóval, aki hajlandó lett volna a szobrok szakszerü lebontását elvállalni és azokat ebből a szempontból már meg is tekintette Igy tehát napok kérdésének látszott, hogy mikor kezdenek hozzá a két szobor lebontásához.

Ebből az alkalomból dr. Barabás Béla, Arad város volt főispánja és az erdélyi magyarság tagja, ma

memorandumot nyujtott be

a város vezetőségéhez a szobor-üggyel kapcsolatban. Memorandumában Barabás többek közt arra hivatkozik, hogy a két szobor költségeit közadakozás utján a régi ország magyarsága adta össze, és ezért a két szobor kizárólag a magyar nemzet, illetve a ma is létező Magyarország tulajdona. Bejelenti memorandumában Barabás azt is, hogy a legközelebbi napokban Budapestre utazik, ahol Bethlen miniszterelnököt akarja rábirni arra, hogy a magyar külügyminiszterium kezdje meg a szobrok megszerzése iránti tárgyalásokat a román kormánnyal. Ezért a memoranduma végén azzal a kéréssel fordul a város vezetőségéhez, hogy mig utjáról vissza nem tért,

a szobrok lebontásának az ügyét vegyék le a napirendről

A város tanácsa a legközelebbi ülésén már tárgyalni fogja Barabás memorandumának az ügyét, de ennek dacára tovább folynak a szobrok lebontásának előmunkálatai. Ugy tudjuk azonban, hogy egyelőre nem látott akadály segitségére jött Barabásnak és a tanácsnak kénytelen-kelletlen el kell halasztani a lebontást. Ma érkezett meg ugyanis a városhoz a nagyváradi mester árajánlata, aki kétszáznegyvenkétezer lejt kér a szobrok és az alapzat szétszedéséért. Vignalf Rafaello mester ajánlata tul borsos, és a városnak

nincs meg hozzá a kellő pénze.

Igy a szobrok, Barabás kérése nélkül is, továbbra is Aradon fogják, előreláthatóan még sokáig, elegáns deszka ruhájukat hordani.

Ezer földmives indult utnak Braziliába egy éjszaka

A határmentén végig sirnak a parasztok . . . — Nagyszalontán működik a kivándorlási sorozóiroda

NAGYSZALONTA. (A Brassói Lapok kiküldött munkatársától.) Ma éjszaka végig utaztam az Arad—nagyváradi vasutvonalon, mert előre ugy értesültem, hogy az éjszakai vonatra nagyobb tömegü kivándorló fog fölszállni, hogy Temesvár felé elhagyják az országot és Brazilia kávéültetvényein keressenek — boldogulást. Összeszorul a szivem most is, ha a pár óra val ezelőtt látott megrendítő jelenetekre gondolok és szeretnék feljajdulni, hogy az egész kulturvilág meghallja: ne tovább! Ne engedjétek többé kivándorolni ennek az áldott földnek életerős, munkáskezü fiait, hogy Brazilia szörnyü kávémezőin pusztuljanak el vagy a legjobb esetben is elsorvadva az európai szervezetnek nem való klimában, a rabszolga munkában, betegen, betegségek csiráit magukkal hozva térjenek vissza — ha visszatérhetnek, — keserves esztendők mulva. De hiába kiáltom: ne tovább! szavaim kiáltó s[illegible] pusztában, mert ebben az or[illegible] is csak nyomor és szenvedés jut a határszéli magyar parasztságnak osztályrészül.

Sorozóbizottság kivándorlók számára

Nagyváradon több hajós társaság is működik. Ezeknek kiilönben szervezett irodájuk van Szalontán, ahová könnyebben be lehet csalni a földmiveseket, mint Nagyváradra. A szalontai hajóstársaságok irodája valósággal sorozást tart a parasztok között. Akinek van némi pénze, bár milyen gyenge szervezetü is legyen, »besorozzák« a kivándorlók közé, az erős, egészséges földmiveseket pedig kevesebb pénzzel is fölveszik a kivándorlók listájára. Az utlevelek minden ügyét a hajóstársaság intézi el és a parasztoknak azzal semmi dolguk nincs.

Végig a határ mentén

Az éjszakai személyvonat rozzant vagonjai nyöszörögve állnak meg Tamásda állomáson. A kis állomási épület előtt szá zával szorongnak a földmivesek. Egész családok összebujva motyóik körül, várják a beszállás és a bucsuzás percét. A bucsuzásél? Ugyan kitől? Legtöbbjük nem hagy itt mást, mint a földet, amelyből nem termékeny élet, hanem

csak inség és nélkülözés

fakadt számukra.

A tamásdai állomáson megrendítő jelenetek játszódtak le. Innen egész családok vándoroltak ki Braziliába s egyik családból egyetlen öreg asszony maradt csak otthon, a kis ház gondozására.

Amikor a vonat megállt az állomáson, sirva szedelőzködtek fel a parasztok hogy végleg megváljanak szülőföldjüktől. Egy öreg asszony jajveszékelve

a vonat elé akarta vetni magát,

s csak erővel lehetett a mozdony elől elvonszolni.

A vonatra felszállt parasztokat megkérdeztem, mi az oka annak, hogy itt hagynak mindent, szülőföldet, otthont, s kivándorolnak a bizonytalanságba.?

A válasz megdöbbentő volt.

— Éhezünk kérem a földünkön! Hasztalan fizetjük a nagy adót, mert minden nap más és más cimen kell adót fizetni. Még

az ennivalónkat is adóba adjuk

Megkérdeztem ezután, mibe kerül ne kik a kivándorlás? Erre is megdöbbentő választ kapunk:

— Eddig belekerült huszezer lejbe, de ha kiérkezünk Amerikába (igy mondják és nem ugy, hogy Braziliába),

kell még a keresetünkből negyvenezer lejt fizetni . . .

Az éjszaka körülbelül ezer ember hagyta el Romániát a Nagyvárad—Arad közötti határszélről. Egy egy család alig volt nagyobb öt tagunál. Tehát kb. két száz család vándorolt ki. Ezek előre fizettek huszezer lejt, utólag 40,000 lejt, ez összesen 60.000 lej, ami kétszáz családnál 12 millió lejnek felel meg. Tehát a kivándorlási iroda egy ilyen transzporttal 12 millió lejt keres.

Rengetegen vándoroltak ki FSiterről is, ahol a tamásdai tragikus jelenetek ismétlődtek meg. A magyar parasztok a határmentéről végig, sirva hagyják el földjüket mert még a braziliai kávémezőkön is jobb életet remélnek, mint ami nekik itt osztályrészül jutott.

Es nincs senki, aki a könnyet letörölje napbarnitott arcukról s megállitsa a kivándorló vonatokat. Mert hát minálunk mindent magasabb szempontokból intéznek...

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

Diaconescu igazgató ügyében megkezdődött a vizsgálat

MAROSVÁSARHELY. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A városi kereskedelmi iskola botránya elérte tetőpontját, amennyiben Diaconescu igazgató ellen Maior Viktor vármegyei prefektus is beadta bünvádi felejelenté sét.

Most már megirhatjuk, hogy Diaconescu nyakát a saját titkára, Florescu Misu törte ki. A Diaconescu által igazgatott kereskedelmi iskolába bevitt szellem romboló hatással feküdte meg a fiatalság lelkét s főleg a leánytagozat növendékeinek lelkivilágára volt mételyező. Hogy mennyiben van része ezekben az üzelmekben Diaconescunak, azt a már megindult bünügyi vizsgálat fogja kideriteni.

Major Viktor prefektus már régen összeférhetetlennek tartotta a nevelői tekintélylyel Diaconescu dolgait. Intervenciói azonban nem voltak eredményesek, mert, mert amint Diaconescu észrevette, hogy a prefektus panaszt akar tenni ellene Bukarestben, azonnal leutazott a fővárosba és éppen mai vádlójának, Florescu Misunak befolyásos rokonsága révén tudta megmenteni mindig pozicióját.

A Brassói Lapok hiradásából a tanügyi vezérfelügyelőség is tudomást szerzett Diaconescu üzelmeiről s a feljelentés adatait annyira sulyosaknak találta, hogy Pteancu erdélyrészi tanügyi vezérfelügyelő megérkezett Vásárhelyre s a fegyelmit megelőző vizsgálatot nyomban bevezette Diaconescu ellen. A vezérfelügyelő a vád sulyosságára való tekintettel már a fegyelmit megelőző eljárás tartamára is fel akarta függeszteni Diaconescut, de az igazgatót nem lehetett kihallgatni, mert Bukarestbe utazott.

Florescu Misu irásba foglalt vádjait ma kibővitette olyan tények igazolásával, amelyek más oldalról is sötét megvilágitásba állitják elénk Diaconescunak működését. Ez a derék tanférfiu ugyanis egyes tanitványaitól gabonát s más mezőgazdasági termékeket rendelt. Amikor aztán ezek a gabona árát kérték, azzal biztatta őket, hogy állami

ösztöndijat szerez számukra.

Anghelescu miniszter büne, hogy ez a regátból Vásárhelyre kinevezett tanférfiu a nemes szellemhez szokott és ilyen szellemben nevelkedett középiskolai tanári karunk tekintélyét a kényes erdélyi területen következetesen megtépázta. Anghelescu ezzel helyrehozhatatlanul rossz szolgálatot tett Románia egész tanügyének, amelynek reputációja sulyos helyzetbe jutott a vásárhelyi szülők és tanulók előtt.

Diaconescu kereskedelmi iskolai igazgató ügyében nemsokára lezárják az aktákat. Az ügyészség gyorsitott eljárással folytatja a vizsgálatot. Diaconescut máris

visszahivták a regátba

s utódja valószinüleg Kencz tanár lesz, akit már egyszer kineveztek igazgatónak, de Diaconescu pártfogóira támaszkodva, nem volt hajlandó hivatalától megválni. Diaconescu visszahivása a városban osztatlan örömet keltett.

Szerelem a hóban

Francia hivatalos jelentés a szovjet elismeréséről

PARIS (Havas) A francia kormány ma este közli hivatalosan, hogy a Szovjetkormányt de jure elismeri.

Nagy teljesitőképességü német cég
saját
KÖSZÖRÜLDÉVEL
ajánlkozik
drágakövek, féldrágakövek, achátok csiszolására és vésésére
Különlegességek:
SZINTETIKUSDRAGAKOVEK
Közelebbi felvilágositással szolgál:
A „Brassói Lapok" kiadóhivatala, Brassó

Le akarják rombolni a nagyváradi Szent-László templomot

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A nagyváradi volt Szent László most Egyesülési-tér parkirozását befejezték, s most az aszfaltozás munkája folyik. A királyszobor — lepellel letakarva — várja a leleplezés országos ünnepségét, amely november elején lesz.

Az uj tér szépészeti szempontból nem a legszebben sikerült. Mümárvány keretben zöldel az uj park, amelynek egyik-másik része olyan mélyen fekszik, hogy a sok és izléstelen mümárványtól nem is lehet látni a parkot. Ezért a tervért mégis külön másfélezer lejt fizetett a város s az egész tér parkirozása belekerült két és félmilló lejbe.

A királyszobor reliefjei már láthatók. Egyik oldalon az a jelenet van, megörökitve, amint Ferdinánd király megkoronázza Mária királynőt; a másik oldalon pedig

rohamsisakos román katonák üldözik a menekülő magyar csapatokat

Ezen a reliefen kidomborodik a város elfoglalójának, Mosoiu generálisnak alakja s a relief alatt a jelentős történelmi ütközetek megörökitésére: »Szolnok—Karcag—Kisujszállás« van kivésve. A királyszobor, amelyet még öntés után volt alkalmunk látni, — hatytyunyaku lovon örökiti meg a királyt, jogarral kezében.

A leleplezésre már minden előkészületet megtett a tanács, ahol most valakinek az az ötlete támadt, hogy a tér szépesitése céljából

le kell rombolni a 200 éves Szt. László templomot,

mert a Mária királyné-tér felől megrontja az Egyesülési-tér harmóniáját. A Szent László templomban, amely a XVIII. század legelején épült, a kriptájában a régi főuri családok tetemein kivül Szent Bonifácius hamvait is őrzi, csak egy évvel ezelőtt ünnepelte meg fennállásának kétszázéves jubileumát. Tény, hogy az öreg templom a maga nemes egyszerüségében nem valami épitészeti remekmü, de a nagyváradi magyarságnak s magának a városnak is olyan történelmi emlékei füződnek az öreg templomhoz, hogy annak lerombolása a legnagyobb kegyeletsértés volna, s az ellen már eleve is erélyesen tiltakozunk. Nagyváradon már suttognak a kegyeletsértő tervről, de hangosan senki sem mer róla beszélni, mert félnek az emberek — nem lehet tudni, minek lehet ma hellemetlen következménye?

Pat és Patachon vigjáték

Reinitzet három ujabb gyilkossággal vádolják

Három ember tünt el, mialatt Reinitz Csengődön mészáros volt Reinitz Kassán is állhatatosan tagad

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A miskolczi rendőrség, amely az utóbbi időben szintén nyomoz Reinitz Jakab bün ügyében, megállapitotta hogy Kerecske községben három gyilkosság történt abban az időben, amidőn Reinitz ott évekig községi mészáros volt. Akkoriban megölték Oláh János kereskedőt, Reich József vásári árust és egy ismeretlen vásárosasszonyt, s mind a három áldozatot Reinitzzel látták együtt. A nyomozást most abban az irányban is kiterjesztik, hogy a meggyilkoltak vajjon nem Reinitz áldozatai voltak-e.

Reinitz Kassán

A rejtelmes Reinitz probléma minden iróember számára ugyanolyan izgató, mint a vizsgálatot folytató rendőrök számára, egyik csehszlovákiai magyar laptársunk a következő képet festi Reinitz egyik kihallgatásáról:

— Hozzák fel Reinitzet!

A detektivek eltávoznak. Két perc s halkan belép Reinitz. Kurtára nyirt fej, dus, koromfekete szakáll, bozontos tincsek, sasorr, sápadt arc s a fej folytatása földig fekete kabát. Csak a szeme. A kiülő szemekben van a jámbor galiciánus riadtsága helyett valami vad, valami »azértse«. Vagy talán csak képzeljük, mert sehogyse tudjuk leolvasni róla se a kétszeres rablógyilkost, se a megátalkodottságot.

»Hihetetlen«. Ezt tükrözik a szemek, melyek Reinitzre merednek. Nem is a vád, hogy ez az ember ölt, gyilkolt, aljas nyereségvágyból, üzletszerüleg, hanem a — konoksága. A »nem«, mely tizennégy hónap óta az ajkán lebeg, a »tagadom«, mely nem lankad a személyi és tárgyi bizonyitékok sulya alatt, a nyugodt tekintet, melyet a legyilkoltak hullamaradványai sem rebbentenek meg. Ez a hihetetlen, ez példátlan a Pitaval krónikájában.

Immár nem kétséges, hogy Reinitz ölt és gyilkoltatott. A tanuk egész légiójának vallomása, a bizonyitékok mázsás sulya lenyomja a konok tagadás serpenyőjét. S mégis! Reinitz tagad

A kiváncsi szemek kereszttüze se zavarja. Áll nyugodtan, vár türelmesen. A kérdezőnek szemébe néz, nem rágódik a feleleten, rögtön válaszol. Gyorsan beszél s minden mondatát széles gesztusokkal kiséri.

— Ennek a sokszoros rablógyilkos bünlajstromának összeállitásában óriási szolgálatot tett nekünk a sajtó és a nagyközönség — mondja a rendőrtanácsos. A sajtóközleményekre százával jelentkeztek a tanuk, kiknek segitségével összehordtuk Reinitz akasztófájának anyagát.

Reinitz áll. Meg se rezzen. Mozdulatlan, mint a viaszfigurája, melynél majd a panorámában a kikiáltó fogja magyarázni a hétszeres rablógyilkos életét és halálát.

»Nem«, »tagadom«, »téved«, és »nem emlékszem«. Sohasem ejt ki más szót szembesitésnél, vallatásnál. Most se. Pedig egészen lényegtelen tanuvallomásról van szó.

— Tanu, ismeri-e ezt az embert?

— Igen. Ez — Reinitz.

— Reinitz! Ismeri a tanut?

— Nem.

— De hiszen Homonnán szesz akart neki eladni.

— Tagadom.

— Talán még azt is tagadja, hogy Homonnán járt?

— Tagadom.

A tanu felesége, sógora is ráismer Reinitzre. Hasztalan. Reinitz tagad.

*

A londoni Morning Post prágai szerkesztője — egy kacagószemü angol miss — komolyságot mimelve kérdezi:

— Ismer engem?

Reinitz a szemébe néz:

— Nem emlékszem.

— Emlékezzék csak vissza. Egyszer átcsempészett a román határon. Reinitz végignéz a hölgyön s a tekintete egy pillanatra megakad az arany kézitáskáján.

— Ausgeschlossen! — mondja s tán utána gondolja: vagy akkor nem lógott karodon az a csillogó holmi.

*

Az asztalok rengeteg iratcsomó. A Reinitz-bünügy aktái. Csak a kassai. Szatmáron is van egy szekérderékkal. S az iratok nap-nap után szaporodnak. Reinitz még egy hétig marad Kassán, aztán vissza kell adni Romániának. Először a román biróság fog felette itélkezni. Aztán Kassa. A hatáskőri megosztás furcsaságát fogja produkálni ez a bünügy. Ha Reinitzot Szatmáron vagy tizenöt évre itélik, Kassának másfél évtizedig kell-e várnia az akasztással, mig Reinitz [illegible] kitölti a büntetését? Ha pedig [illegible] felkötik, hiába dolgozta fel ezt a rengeteg bünügyi anyagot Kassa? Furcsa.

*

Reinitzet levezetik a rendőrségi cellába. Nyugodtan lépeget a kiváncsiak sorfala között. Heves viták a lépcsőházban. Majdnem meglincselnek egy jámbor vargát, aki azt mondta: »hátha mégis ártatlan!«

— Beismerés hijján nem lehet felakasztani, — harsogja egy hang az egyik disputáló csoportban.

Ez az! Talán Reinitz is azt hiszi. Talán ez a rugója a lélektani rejtélynek. Ez a hit adja neki a rendkivüli erőt a konok tagadáshoz.

A sötét cellából kihangzik Reinitz hangja. — Imádkozik.

ma a Modern Mozgóban.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

A BRASSÓI LAPOK ERDÉLYI HIREI

BRASSO

— **A brassói szászok emlékünnepe.** Október 26-án, vasárnap délelőtt tiz órakor avatták fel a brassói szász ev. temetőben Hedwig Jánosnak, a Siebenbürgen Land des Segens néphimnusz szerzőjének a siremlékét a brassói szászság részvétele mellett. Az alkalmi beszédet Ziske Viktor mondta. Beszéltek még a sirnál dr. Glondy városi lelkész, dr. Tellmann Oszkár a Männergesangverein és Zeides a Liederkranz nevében.

— **Krbek Arnold meghalt.** Budapestről fájdalmas hirt jelentenek lapunknak: Krbek Arnold, cimz. felsőkereskedelmi iskolai igazgató, a brassói volt magyar állami felsőkereskedelmi iskolának több évtizeden át tanára, 64 éves korában hosszabb szenvedés után Budapesten elhunyt. Krbek Arnold kiváló tanár volt, akinek szaktudása és lelkiismeretes munkája az intézet virágzásának és jóhirének jelentékeny tényezője volt. Krbek Arnoldot, kinek neje K. Liber Etelka, a brassói volt magyar áll. polgári leányiskola igazgatója volt, nagy részvét mellett temették el.

— **A brassói Izraelita Nőegylet** november 5-én este 9 órakor a Gewerbevereinben nagy termében müsoros teaestélyt rendez. Az estély iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg, s bizonyos, hogy ez is méltó lesz azokhoz a nagysikerü mulatságokhoz, amelyeket évenkint rendezni szokott.

— **A brassói gyalogezred köréből.** Gottschling Gusztáv brassói 89. gyalogezredbeli alezredest saját kérésére ugyanezen ezred tartalék állományába helyezték át.

— **A református egyháztagokat** értesiti a lelkészi hivatal, hogy az október 31-én este 8 órakor a »Fehér Bárány« külön éttermében tartandó társas vacsorára jelentkezni lehet Ötvös-u. 3 .sz. a. és a presbiteriumi tagoknál.

— **A brassói Székely Társaság** már hetek óta szorgalmasan készül november 15-én megtartandó előadására, melyen Gárdonyi Géza örökbecsü szinmüve: Fehér Anna kerül szinre. A cimszerepet Máncs Piri személyesiti meg, kinek müvészi kvalitásait már ismeri a brassói közönség. Az előadás az Apollóban lesz, utána tánc az Iparegylet nagytermében. A rendezőség mindent megtesz, hogy a közönség jól érezze magát. Jegyeket már most lehet váltani József Domokos urnál, a Székely Társaság titkáránál, Brassó, Kut-u. 11 sz.

— **Autóbaleset.** Könnyen végzetessé válhatott volna az a szerencsétlenség, amely a napokban történt Brassó közelében. A brassói Czell-cég egyik autója teljes sebességgel robogott Brassó felé, mikor Vidombák közelében a bal első kerék acélküllői eddig meg ki nem deritett okból elpattantak. A kerék nem birta a sebes iramot, hirtelen tojásalakuvá görbült, s a gyors zökkenéstől megbicsakló autó a soffört, a cég egyik főtisztviselőjét és ennek két fiát széles ivben röpitette az ut mellett elhuzódó árokba, majd a nagy sebességtől még kétszer megfordulva tengelye körül, megállt. Az autó utasainak csodálatosképen semmi komolyabb bajuk nem történt.

— **Halál a fatelepen.** A Hosszu-uccában levő Székely és Margittay-féle fürésztelepen Orbán Gyula 58 éves munkás rosszul lett és lefeküdt a forgácsra. Nehány órával később Orbán meghalt. A vizsgálat megállapitása szerint a szive ölte meg. Beszállitották a polgári közkórház halottas kamrájába.

— **Ápolási dijak a brassói közkorházban.** 1924 november 1-től kezdődőleg az ápolási dijak további intézkedésig személyenként, naponta a következők: I-ső osztály 120 lej, II-od osztály 80 lej, III-ad osztály 40 lej. Ingyenes ápolás a III-ad osztályban csak azoknak a betegeknek nyujtatik, kik vagyontalanságukat lakhelyük előljárósága által kiállitott szegénységi bizonyitvánnyal már a felvételkor igazolják.

KOLOZSVÁR

— **Vasuti betörők.** Megirtuk már, hogy Varró Imre és Vass Ferenc kolozsvári vasuta sok betörtek a CFR susztermühelyeibe. Letartóztatták őket, s a biróság ma elrendelte vizsgálati fogságba való szallitásukat.

— **A Condescu-ügy.** A Condescu-féle sikkasztási pör főtárgyalásán ma kihallgatták Márkus jogügyi osztályfőnökőt, Brendusa számosztályfőnökőt és Teodorescut, Condescu volt főnökét, kiről megállapitották, hogy a panamák elkövetése körül sulyos felelősség terheli. Serbu mérnök a munkásliták hamisitásáról beszélt. A vallomások általában véve terhelők.

— **Féltékenység és marólug.** A szomszédos Kolozsborsa községben Dumitru Flora cselédleány asszonyát leöntötte maróluggal. Kihallgatása alkalmával azzal védekezett, hogy véletlenül történt. A nyomozás azonban megállapitotta, hogy a cselédleány szerelmi viszonyt folytatott gazdájával, s e tettének oka féltékenység volt. A cselédet letartóztatták, az asszony sulyos égési sebekkel kórházban fekszik.

TEMESVÁR

— **Meggyilkolt ember a kutban.** Temesvárról táviratozzák: A rekási csendőrség telefonon értesitette az itteni ügyészséget, hogy Jezvin községben egy kutban megtalálták Szeifert Jakab gyertyámosi lakós holttestét. A holttest nyaka köré vasdrót volt kötve, a miből gyilkosságra lehet következtetni. A gonosztett elkövetése után dobhatták be a hullát a kutba.

— **Egy iskolaigazgató agyonütötte a kartársát.** Megdöbbentő eset történt a közeli Ujszentes községben. Mágory Lajos iskolaigazgató szóváltásba elegyedett Oot László iskolaigazgatóval, akit Mágory a veszekedés hevében sétapálcájával fejbevágott. Az erős ütés következtében Oot László ma éjszaka meghalt. Holttestét holnap felboncolják.

— **Távozó pénzügyi vezérigazgató.** Arsenovici Gyula pénzügyi vezérigazgató, aki Temesvárott mint vezérfelügyelő, Temes, Arad, Déva és Krassómegyék pénzügyeit ellenőrizte, egy évi szabadságot kért és elfoglalta a Temes Bégaszabályozási Társulat igazgatói állását, amelyre már másfél hónapja ki van nevezve. A társaság eddigi igazgatója Paulay Gyula, főmérnökként működik tovább.

— **Titokzatos gyilkosság.** Ujarad közelében levő Nagyfalu határában egy elhagyott kut mellett női hullát találtak. A hulla nyakát egy óriási késvágás teljesen kettészelte s a gyilkos kukoricaszárakkal fedte be áldozatát. A titokzatos gyilkosság ügyében a nyomozás megindult.

MAROSVÁSÁRHELY

— **Vasuti tolvajbandát tartóztattak le.** A marosvásárhelyi rendőrség jól szervezett rablóbandát tett ártalmatlanná, amelynek ügyesen végrehajtott lopásai már régóta foglalkoztatják a rendőrséget. A banda tagjai Moldovan Juon, Vas Dénes, Lepadatu Vaszilie, Moldovan Zaharie, Remniceanu Juon vasuti alkalmazottak, akik a marosvásárhelyi, marosludasi és szászrégeni állomásokon vesz teglő vonatokat rendszeresen fosztogatták. A tolvajbanda ügyében a rendőrség tegnap az aktákat áttette az ügyészséghez.

— **A marosvásárhelyi szigurancahivatal** közlése szerint Filimon Juon, Munduc Jon és Sisu Dumitru detektivek megváltak eddigi állásuktól, de egyesek előtt még mindig régi minőségükben szerepelnek. Senki ne üljön fel tehát az elbocsátott detektivek esetleges zsarolási kisérleteinek.

— **Bojkottált cipészmester.** Közöltük már, hogy a marosvásárhelyi cipész munkások a béremelés megtagadása miatt sztrájkba léptek. A munkások követeléseit egyedül Csetri Mihály teljesitette, akit ezért a mesterek vasárnap délután tartott gyülésükön bojkottáltak. Csetri a bojkott miatt a hirt kolportáló ujságok ellen is kártéritési pert inditott.

— **Szerencsétlenség a vadászaton.** Szászrégenből jelentik: Szászrégen határában vadászott vasárnap Grizo Jon rendőrtiszt. A vadászat közben egy mezőn haladtak keresztül, ahol Filp Mária 60 éves asszony dolgozgatott. A rendőrtiszt fegyvere véletlenül elsült s olyan szerencsétlenül találta az asszonyt, hogy összeesett és azonnal meghalt.

LUGOS

— **Folynak a kisebbségi közigazgatási tisztviselői vizsgák a Bánságban is.** A belügyminiszter által a közigazgatási kisebbségi tisztviselőkre elrendelt román nyelvü vizsgák egész Krassó-Szörény megyére kiterjedőleg az elmult héten vették kezdetüket Lugoson. A vizsgázóbizottság dr. Corneanu Péter prefektus és Harambasa János lugosi polgármester részvétele mellett a lugosi állami liceum egyik tanárának vezetésével müködik. A hét második felében a kisebbségi nemzetü jegyzők kerültek sorra. A vizsgaköteles 143 közigazgatási tisztviselő közül minimális az elbukottak száma. November elsején állanak vizsgára a megye államépitészeti tisztviselői akik a vonatkozó miniszteri rendelet alapján Temesváron kötelesek vizsgára jelentkezni.

— **Utközben érte a halál.** Stanescu Joan 62 éves napszámos Kölniken lakó leánya látogatására indult, de a beteges öreg embert utja közben, az országuton utolérte a halál, még mielőtt leányát meglátogathatta volna.

— **Dolgoznak a betörők.** Lugoson az elmult éjjel három betöréses lopást követtek el ismeretlen tettesek. Előbb a nagy kiterjedésü város egyik rendőrnemigenlátta részében, a Tunei-uccában törtek fel egymásután két külvárosi kiskereskedést, amelyet zavartalanul kiraboltak. A harmadik betörés a Ferdinánd király-uccában történt, ahol Novacescu röfőskereskedését törték fel, de innen a hajnali vonatokhoz menő utasok és kocsik zajától megriasztva, üres kézzel voltak kénytelenek elmenekülni.

DÉVA

— **Letartóztatás a dévai ügyvédi kamarában.** Annak idején részletesen ismertettük azt a harcot, amelyet Herbay Ágoston dévai polgármester és Ávrám Titusz volt városi irnok egymás ellen folytatnak. Mióta a polgármester Ávrámot felfüggesztette, e harc még jobban kiélesedett. Kölcsönös feljelentések özöne foglalkoztatja a hatóságokat. Időközben Ávrám titkárja lett a dévai ügyvédi kamarának. Minthogy tudomására jutott, hogy ügyében a belügyminiszter döntése már megérkezett, folyó hó 24. felment a polgármesterhez, hogy az iratokat megtekintse. Minthogy a polgármester ebbeli kérését megtagadta, köztük szóváltás keletkezett, melynek részleteit a vizsgálat van hivatva felderiteni. Alig távozott Ávrám Titusz a városházáról, megjelent a kamara hivatalos helyiségében egy rendőrbiztos két rendőrrel és ott letartóztatta a kamara titkárát, bekisérve őt a rendőrségre. A rendőrség kiküldöttei hazkutatást is akartak tartani a kamara hivatalos helyiségében, de Ávrám Titusz tiltakozása folytán ettől a szándékuktól elállottak. Közben megjelent dr. Kampean kamarai prodekán és kieszközölte, hogy a letartóztatott kamarai titkárt kihallgatás és megmotozás után szabadon bocsájtották. Tekintettel arra, hogy sem tettenérés esete nem forog fenn, sem főbenjáró bünc selekményről nincsen szó, de még csak gyanusitott megszökésétől sem lehet tartani, mivel Ávrám dévai születésü és tekintélyes vagyonnal bir, kétségtelen, hogy a személyes szabadság megsértése forog fenn. Értesülésünk szerint az ügyvédi kamara magáévá teszi az ügyet és illetékes helyen elégtételt kér tisztviselőjének meghurcolása miatt.

— **Kényszeregyezség.** Kendi Ottilia kényszeregyezséget kért maga ellen. Tárgyalás november hó 15-én.

— **Ujabb iskolabezárás.** A harói ref. elemi iskolát a dévai tanfelügyelő folyó hó 20-án azon indokolással zárta be, hogy annak helyiségei és berendezése nem felel meg a törvényes követelményeknek.

SZEKELYUDVARHELY

— **Már a kis emberek is sikkasztanak.** Csikszeredából jelentik: Dobrita Mihály, a csikszeredai városi tanács kézbesitője, megbizást kapott a katolikus egyház gondnokságától, hogy a kepét gyüjtse össze. Össze is szedett nehány ezer lejt, s evvel, meg kisebb összegü hivatalos pénzekkel megszökött. A rendőrség megindította a nyomozást.

6383

Utazót

a **manufaktur-** és **rövidáru szakmában** keresünk. — Csak **szorgalmas, fiatal erőre** reflektálunk, ki a három hazai nyelvet birja és ügyes, gyakorlott árusitó. — Tartós és kellemes alkalmazás.

Ajánlatokat: **Elsőrendü referenciákkal,**

„Bizalomraméltó" jeligével, a kiadóhivatalba

A gólkirály. Futball-regény. Irta: Pánczél Lajos. Ára 35 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. școala - BCU Cluj

NAGYVÁRAD

— **Rubinstein Erna Nagyváradon.** Ma este tartja egyetlen nagyváradi hangversenyét a Katolikus Körben Rubinstein Erna, a világhirü hegedümüvésznő, ki e hangversenye után Erdély többi nagyobb városait is felkeresi. Körutjának befejezése után Amerikába készül, ahol negyedik hangversenykörutját fogja megtartani.

— **Felszámolás előtt egy régi cég.** Az Angol Osztrák Bank nagyváradi fiókja a Karl Lassen ismert szállitócég ellen csődöt kért. A cégnek 254 ezer lej folyószámla hitel tartozása van a banknál, mely e hitelt nem látja biztositottnak, mert a több mint száz éves cég a bank értesülése szerint állitólag felszámolni készül.

— **Villamos vallatás ártatlan emberekkel szemben.** Vasárnap reggel érkezett Nagyváradra Flórián György vámfőnök, ki utibőröndjeit Szilágyi Traian 15. számu hordárra bizta. A hordár letette a perronra a csomagokat, de amig egy más megbizást vállalt, a böröndöket a bennük levő 20 ezer lejjel együtt ellopták. A vámfőnök iszonyu haragra gerjedt s a régi, becsületes hordárt gyanusitotta a böröndök ellopásával. A vámfőnök jelentést tett a rendőrségen s délben a hordárt letartóztatták. Jonescu komiszár villanyozással próbálta vallomásra birni a hordárt, majd mikor ez erélyesen tiltakozott a barbár eljárás ellen, rárohant és agybafőbe verte, ugy, hogy Szilágyi sok helyen erősen megsebesült. Két napig a rendőrségen tartották a hordárt, majd szabadon engedték, mert semmivel sem tudták bünösségét bizonyitani. A hordár Jonescu komiszár ellen hivatalos hatalommal való visszaélés cimén feljelentést tett.

MÁRAMAROSSZIGET

— **Hadbiróság előtt a Sámson-féle izgatás.** A Sámson Sportegylet ellen folyó nemzetellenes izgatási bünpörben a kolozsvári hadbiróságon Popescu vizsgálóbiró megkezdte a vádlottak: Kertész dr., Stern Lajos, Semmel Sándor és Fuchs Lajos kihallgatását. Mindannyian egyértelmüleg azt vallották, hogy a kisorsolt ominózus lónak nemcsak a farka, de a sörénye és a lába is nemzetiszinü szallagokkal volt feldiszitve. Cantunariu rendőrigazgató rosszindulatu jelentése ugyanis csak arról emlékezett meg, hogy a ló farkán volt szallag. Ha beigazolódik a vádlottak állitásának igazsága, az egész nevetséges vád megdől.

NAGYKÁROLY

Csütörtökön hozzák nyilvánosságra a nagykárolyi köztisztviselők románnyelvi vizsgának eredményét. — Bikkfalfy Lajosnét tegnap este hét órakor a nagykárolyi állomáson egy vasutas ruhába öltözött ember megtámadta és fosztogatni kezdte. A megrémült asszony segélykiáltására többen elősiettek, mire a vasutas elmenekült. A titokzatos támadó felderitésére a nyomozás megindult. — Friedmann Károlyné böröndjét a nagykárolyi állomáson ismeretlen tettesek ellopták. A kár 30.000 lej. A nyomozás megindult.

A Brassói Lapok gyüjtése a zetelaki tüzkárosultak részére

Hozzátok fordulunk mükedvelő társulatok. Rendezzetek három-négy héten belül müsoros estélyt, vagy adjatok elő egy vonzó tartalmu szindarabot, s a befolyt jövedelem nagyobb részét küldjétek be hozzánk a zetelaki tüzkárosultak javára. Lelkészek, tanitók álljatok a mozgalom élére. Buzditástok, fáradozástok hintse el a szeretet és irgalom magját minden jóakaratu ember lelkébe. Nemsokára itt a tél, s a hajléktalan zetelakiak a legnagyobb nyomouságot fogják elszenvedni, ha nem sietünk a segitségükre.

A mai napon a következők adakoztak: Csiby Tamás mészáros és Zakariás Antal gyüjtése Ditró, 2490 lej; Adorján Károly plebános Bereck, 100 lej, gyüjtése hivei között, 250 lej; Bradiv Jourica, 40 lej: Kovács Miklós 20 lej; Szakács József, 20 lej; Löbl Izrael, 5 lej. Összesen: 2925 lej. Eddigi gyüjtésünk végösszege: 68.503 lej. További adományokat köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a Brassói Lapok kiadóhivatala.

HIREK

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla

Marosvásárhelyi fiók (szerkesztőség és kiadóhivatal): Piața Regele Ferdinand 18. Telefon 177.

A Brassói Lapok egyes példányainak ára 4 lej, vasárnap 5 lej; Bukarestben 1 lejjel drágább; Ausztriában 2500 o. K., Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 Dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékü valuta.

Csütörtök, október 30.

Katolikus naptár: Rodr Alfonz hitv. — Protestáns naptár: Kolos. — Görög naptár: Zenovie vértanu. — Izraelita naptár: 5685. Hesvan 2.

A nap kel 6 óra 50 perckor, nyugszik 17 óra 8 perckor. Legközelebbi holdváltozás: első negyed november 4-én 0 óra 18 perckor.

Időjárás. Változékony idő, megélénkülő nyugati szelekkel helyenkint esővel, egyelőre lényeges hőváltozás nélkül.

November 1.

Felhivjuk tisztelt előfizetőink figyelmét erre a dátumra. Kérjük azokat, a kiknek előfizetése ezen a napon lejárt, hogy előfizetésük megujitásáról idejekorán gondoskodjanak, nehogy a posta késedelmes kézbesitése miatt a lapküldés megakadjon.

Előfizetési árak vidékre:

Egy évre	800 lej
Félévre	420 lej
Negyedévre	220 lej
Egy hónapra	80 lej

Tisztelettel:

A Brassói Lapok kiadóhivatala.

Kutyavilág

Soha ennyi kis kutyát és nagy kutyát mint Brassóban! Sohasem jártunk Konstantinápolyban, de még ott sem láttunk ennyi kutyát egy konzertben.

És mennyi válfaj, a pici pincsitől fel a Kamner Eduard szentbernáthegyiéig, a görbelábu daxlitól a gentleman-tónusu angol agárig.

A brassói kutyakultusz legjellemzőbb esete az a minden helyi és vidéki ujságban gyakran megjelenő hirdetés, mely kétezer lej jutalmat igér annak a becsületes megtalálónak, aki egy Kőhalomban utoljára látott fehérszőrü vizslát visszajuttat szerencsétlen és szomoru brassói gazdájának. Micsoda mélységes emberi hüség a hü állat iránt! Hiszen, ha a hozzátartozóink és a más felebarátaink iránt is tudnánk ennyire gyöngédek, érdeklődők és áldozatkészek lenni!

A kutya ma a legnagyobb ur, ura annak, aki parancsol neki. Ha nem fürösztik is tejbe-vajba, tejet és vajat etetnek vele, föltéve, hogy ökegyelmességének izlik a tej meg a vaj, s nem kiván-e inkább libapástétomot, vagy csokoládétortát. Ha igen, feltétlenül kijár neki, a drágának, aki mindenkit pótol, de akit nem pótol senki.

A kutya idáig azonban csak a férfiak kedvence volt, az ölbeli ebeket kivéve, melyek a finom női kacsók cirógatását nem igen tudták nélkülözni. Ma azonban fiatal asszonyokat, sőt fiatal lányokat is látunk az uccán, amint termetes farkaskutya huzza őket ismeretlen tájak felé és végeztetnek a manikürözött kezekkel testedző gyakorlatot at A válogatott toalettek és pompázó női kalapok mellől hogyan is hiányozhatnék — akárcsak a müvelt család asztaláról — a daliás kutyus, mely nélkül nincs igazi előkelőség és igazi boldogság.

Némely fiatal házaspár, melyet a gólya elfelejtett meglátogatni, nem is egy, nem is két, hanem négy-öt kutyát is mozgósit maga körül az uccán, s ugy látszik, ezek az értelmes és élelmes állatok egészen jól be és kitöltik a családi ürt, melyet a gyermek hiánya okoz.

Sétautjában ilyen kutyás pár, de más kutyabolondja is, előkelő és vagyonos ember, szembeakad szerencsétlen anyákkal, akik rongyokkal takarják ölben vitt és lézen vezetett sápadt és siró rajkóikat. Milyen más dolguk van azoknak a drága kutyáknak! Mennyi melegség, aggódás, önfeláldozás veszi körül őket és ezek a gyermekek? Ah, hiszen csak gyermekek, nyomorult emberi teremtések, a szegénység és szerencsétlenség mártirjai, ki törődik velük. A négylábu kegyenceknek gazsulirozzon mindenki, ő a ház szemefénye, az elhagyott anya éhező, beteg gyermekei pedig nehogy megfogják a farkát!

Kutya van a házban és a kertben, adóra, ételre, gondozásra szivesen vállalt állat, a mely néha rühös is lehet, néha meg is veszhet, de hány kutyatartó házaspár vállalhatna inkább egy-egy árva, vagy elhagyott gyermeket gondozásra, vehetne örökbe, s menthetne meg a társadalomnak? Nem kerülne sokkal többe a nevelése és ha nem is fogadna ugy szót mint a kutya, s nem hizelegne is ugy mint a kutya és nem lehetne is vele olyan előkelősdit játszani, mint a kutyával, talán mégis több érték volna a hangjában, a mosolyában, a szeretetében és a szolgálatában.

Istenem, mennyi irigyelni való boldog kutya van, s mennyi sajnálni való boldogtalan gyermek! **Mefisztó.**

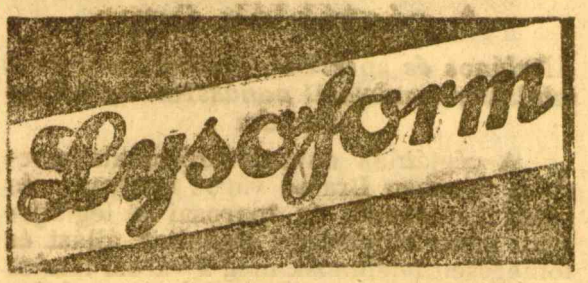

Egy ujságiró lelőtte támadóját

GYÖR. (A Brassói Lapok munkatársától) Feltünéstkeltő, véres botrány történt a városban. Az elmult éjszaka több munkás megtámadta az uccán gyanutlanul hazafelé tartó Palatinus József győri lapszerkesztőt. A megtámadott ujságiró előrántotta revolverét, és Geiger Ferenc vasesztergályost, aki földre teperte és ütlegelte őt, lelőtte. Az egyik golyó keresztülfurta Geiger tüdejét, a másik a munkás mellkasába hatolt. Geiger Ferencet most a kórházban ápolják.

— **Itélet a Kopinics-ügyben.** Budapestről jelentik, hogy a biróság ma itélkezett a Kopinics Jenő féle ismeretes százmegyvenmilliós sikkasztási bünpörben. Itéletében a biróság Darayt bünpár tolásért egy évi, Kiss Gábort négyhónapi fogházbüntetéssel sujtották, mig Pappnét felmentették a vád alól. Elitéltek és az ügyész felebbeztek.

— **Csődbe jutott részvénytársaság.** Mint Budapestről jelentik a rendőrség elrendelte a bünügyi zárlatot a Mercur, ismert Textilkereskedelmi Részvénytársaság Walder, Nadler és Székely nevü igazgatóinak vagyonára, mivel a társaság több milliárd értékü árut hitelbe vásárolt, amelyet a beszerzési áron alul adott el és végül csődöt jelentett.

* **Aki nem akar a divattól elmaradni,** az föltétlenül rendelje meg a legujabb szabásmintás divatlapokat. Record 25 lej, Schöne Wienerin (Legujabb Divat) 25 lej. Portó 3 lej. Előfizetéseket elfogad, vagy megrendeléssel utánvéttel szállit a Brassói Lapok könyvosztálya.

— **Katonaszabaditást fedeztek fel Máramarosszigeten.** Máramarosszigetről jelentik: A máramarosszigeti rendőrség a határon elfogta Teychner Mendel és Berkovics Ignác csempészeket, akikről kiderült, hogy katonaszökevények. Hamis okmányaikat Juhász Márton bocskai jegyző állitotta ki. A rendőrség az esetről értesitette a kolozsvári hadbiróságot, amely az ügy megvizsgálására Arama örnagyot küldte ki. Azt hiszik, hogy az eset nyomán egy nagyarányu és messzeágazó katonaszabaditási büntény kerül ki.

— **Eljegyzés.** Klein Bella Brassó és Klein Izsó Erzsébetváros jegyesek. Minden külön értesités helyett.

— **Üzletáthelyezés.** Az »Általános Fogyasztási Szövetkezet« müködését f. évi október hó 13-tól uj üzlethelyiségében, Kapu-utca 62. szám alatt folytatja, ahol jóminőségü, megbizható, mindig friss áru van készletben, sokkal előnyösebb napi árak mellett, mint másutt.

— **Felemelték az állami nyugdijelőlegesek illetményeit.** Nagykárolyi tudósitónk jelenti: Szatmármegyében eddig még nem volt rendezve az állami nyugdijasok ügye és számosan közülük nyugdijelőleg formájában kapták meg illetményeiket. A napokban kézirat érkezett a pénzügyminiszteriumtól a nagykárolyi pénzügyigazgatósághoz, hogy 1925 január elsejéig fizessék ki a nyugdijelőlegesek 12 százalékkal felemelt illetményeit.

(*) **A bukaresti Lux mozgót felrobbantották volna,** ha még pár nappal meg nem hosszabbitja a »Modern házasságok« cimü film előadásait. A darab nem gyermekeknek való, de a finom pikantériáju filmben játszó német orosz és francia színészek a felnőtteket valósággal elragadják. A film szerdától kezdve lesz müsoron, s kivüle még egy szenzációs Pathé Journal-t is vetit az Apolló mozgó.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școala - BCU Cluj

A cégtáblák ügye

Általános és spectális felebbezések — A miniszter rendeletét panasszal kell megtámadni

A cégtáblák megadóztatásának ismeretes ügyében Brassó város magyar és szász kereskedői és iparosai a legteljesebb egyértelműséggel foglaltak állást és tömegesen felebbezik meg a városi tanácsnak azt a határozatát, melyben a miniszter utasitására, az idegen és igy 8000 lejes adó alá vetett táblák közé sorozza a magyar és német feliratu cégtáblákat. Ezek a felebbezések csak elvi jelentőségüek, helyesebben csak általánosságban támadják a sérelmes tanácsi intézkedést. E mellett azonban felhivjuk magyar polgártársainkat, hogy minden egyes esetben. hol cégtáblájuk után az egységes és általános 500 lejesnél magasabb adóval rovatnak meg, éljenek külön-külön is azonnal a felebbezés jogával, mert az ország alaptörvényeivel ellenkezik minden olyan rendelkezés és adókivetés, mely az államot alkotó népek egységébe tartozó kisebbségi nemzeteket anyanyelvük használatában korlátozza.

Tájékozásul figyelmeztetjük polgártársainkat, hogy az általános jellegü és a városi tanács ismert rendelkezése ellen irányuló felebbezéseket legkésőbb novemberhó 2-ig be kell adni. Az egyes személyre szóló cégtáblaadók ellen pedig a kivetés megtörténte után haladéktalanul be kell adni a felebbezést.

A felebbezések ügyében a Magyar Párt brassói tagozatának elnöksége utbaigazitással és tanáccsal szivesen szolgál, ezért forduljanak az érdekeltek bizalommal a párt vezetőségéhez.

Az érdekelt kereskedelmi és ipari képviseletek pedig jól tennék, ha a városi tanács határozatában felhivott miniszteri rendelkezést a Curte de casatienél panasszal támadnák meg, mert ennek a kérdésnek megnyugtató és igazságos tisztázása érdekében minden törvényes lépést meg kell tenni.

— **Nem lesz uj menetrend.** Illetékes helyről közlik velünk, hogy tovább is a régi menetrend marad érvényben.

Minden konyhának legfontosabb kelléke!

Ismét kapható!

„BRASSÓI LAPOK" KIADÁSA

II.-ik bővitett kiadás.

Ara 100 lej.

— **Modern Mozgó.** »Szerelem a hóban« Pat és Patachon vigjáték bemutatója a legutolsó Patachon film után váratlan siker jegyében folyt le. A közönség egy pillanatig sem fogyott ki a kacagásból és ami eddig egy Patachon filmnél sem fordult elő e két páratlan komikus az első jelenettől az utolsóig mindig a közönség előtt van. A téli felvételek és a filmben előfordulő sport külön szenzációt keltő és a St. Moritzi téli sportversenyeket is felülmulja élvezetes szépségében és rendezésben. A nagy sikerre való tekintettel még egy napra meghosszabbitva és igy csütörtökön is »Szerelem a hóban« cimü film fut. Jön: »Amikor a gyermek könnyezik« szentimentális filmdráma.

(*) **A borszéki borviz** az ásványvizek királya Nagybani eladás az Áronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Fiații Orghidan Kapu-uccai füszer és csemege üzletében. 2035

— **Könyvkedvelők figyelmébe.** Bármely — bárhol hirdetett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

(*) **Dugulás, aranyeres bántalmak és derékfájás ellen a természetadta FERENC JÓZSEF keserüviz biztos segitséget nyujt.** 2075

IRODALOM, MÜVÉSZET

* **Magyar szinészet Szászrégenben.** Gáspár Jenő szászrégeni szintársulata a közönség lelkes támogatása mellett folytatja előadásait. A szászrégeni szinpártolók örömmel állapitották meg, hogy a Gáspár Jenő szintársulata nivó dolgában messzire felülmulja az eddig Szászrégenben szerepelt társulatokat. A legkényesebb igényeket is kielégiti s a szinészeket mindinkább megkedveli a közönség. Legelsősorban kell emliteni V. Hegyi Lilit, a kolozsvári szinház volt primadonnáját. Kozma Hugó és Jódy Károly bonvivánokat, Illés Margitot és Bencze Böskét. A társulat nagy ambicióval készül Elsler Fanny, és Árvácska c. operettek előadására.

* **Fischer Ernő kamaraénekes** hatalmas hősbaritonnal rendelkezik. Mint a bécsi állami Opera tagja, a brassói közönség egy részének már ismerős, s igy fölöslegesnek tartjuk, a csütörtökön, október 30-án megtartandóÁria és dalestélyét még külön dicsérni. Jegyek a Klingsor hangversenyirodában.

SPORT

(x) A Romcomit kitér a Brasovia reváns elől. A Brasovia, mely sehogy sem akart belenyugodni a Romcomittól szenvedett irreális 1:0-ás vereségébe, mely ez évi egyetlen komoly ellenféltől szenvedett veresége, mindent elkövetett, hogy revánshoz jusson. A Brasovia annyira ment, hogy a szomoru tapasztalatok után mégis hajlandónak mutatkozott Bukarestbe lemenni és ottan mérkőzni ujólag erdélyi biró vezetése mellett. A mint a Brasovia vezetőségétől értesülünk, november 2-a lett volna a revánsmérkőzés napja, kedden délelőtt azonban a Brasovia táviratot kapott a Romcomittól, melyben az azt közli, hogy csapata bajnoki mérkőzés miatt le van foglalva és igy sajnálatukra nem fogadhatják a Brasoviát. Általánosan ismert tény azonban, hogy a Romcomit nem vesz részt a bajnoki mérkőzésekben, tekintettel arra, hogy csak három idegen állampolgárságu játékos szerepelhet a bajnokságokban résztvevő csapatokban, a Romcomit játékosai pedig kettő kivételével nem romániai honosságuak. Kiváncsiak vagyunk a táviratban jelzett levélre, hogy milyen magyarázattal fognak szolgálni — bár nem igen hisszük, hogy alkalma legyen a Brasoviának ezek után revánshoz jutnia.

(x) A Viktoria-Zizkov a cseh bajnokság élén. A Viktoria-Zizkov 5:1 arányban legyőzve a Viktoria-Vint, befejezte bajnoki fordulóját és a cseh bajnokság élére került.

(x) Válogatott mecs Prágában. Október 28-án a német szövetség középkerületének szineiben a komplett DFC Prága csapata fog mérkőzni a cseh zsupa ellen. A cseh válogatot csapatot a Slávia, Spárta és Viktoria Zizkov játékosaiból állitják össze. A mérkőzés délután 3 órakor kezdődik a Spárta-pályán.

MEZŐGAZDASÁG

A szárazság sokat ártott a szatmárvidéki vetéseknek

Sok helyen teljesen kiszáradt az őszi vetés — Gyenge volt a szüret eredménye

SZATMÁR. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Szatmármegyében a hat hét óta tartó szárazság igen sokat rontott a mezőgazdasági helyzeten. Az őszi vetéseket erősen hátráltatja az eső hiánya ugyannyira, hogy a gazdák nem merik a draga vetőmagot elvetni, mert a kiszikkadt földben megromlik a mag. Egyes vidékeken különösen a buza csirába ment, aztán — hogy nedvességet nem kapott — teljesen kiszáradt. Igen nagy területeken semmisült igy meg az őszi vetés ugyannyira, hogy ujból kellett vetni, ami az elpusztult vetomagon felül a hiábavaló munkával is nagy kart okozott a szatmármegyei gazdáknak. Általában a szárazság miatt sokkal kevesebb lesz Szatmárban az őszi vetés, mint máskor.

A tengeritörést az egész vármegyében befejezték és a tengeri reménységen felül jó termést adott ugy minőség, mint mennyiség tekintetében. A tengerinek ugyanis a száraz, tartós meleg igen sokat használt, már a száron megszáradt a szem és a szatmármegyei tengeritermés jórésze már ma őrlőképes.

A szatmárvidéki szüretek befejeződtek és nagyon szomoru eredményt mutatnak. Nagy átlagban a megyebeli bortermés jóval alatta van a mult évinek, amelynek alig éri el a 30—40 százalékát. A hosszu, erős meleg tulfejlesztette a szőllőszemek héját és igy kevés a nedvtartalom .A borárak elég szépen alakultak ugyan, de a magas termelési költséget igy is alig tudják kihozni a szőllősgazdák. Homoki mustért, seprüsen 7.75—8.50 lejt adnak adóval.

A burgonya hozama megyeszerte közepes. A szarazságot ez a termény is megérezte, mert a burgonyagumók igen aprók. A vármegyében igen szép almatermés volt, de ebben sem sok örömük van a gazdáknak, mert semmi érdeklődés az alma iránt nincsen a világhirü bányavidéki alma óriási garmadákban hever mindenütt, az export a magas vám, de főként kocsihiány miatt lehetetlen és igy a nagy termést nem tudják értékesiteni. Emellett a máskor mindig egészséges és tartós nagybányai alma már a leszedés után valami ismeretlen betegséget kap, ami teljesen tönkre teszi a gyümölcsöt.

A széna meglehetősen bőven van a vármegyében és a jószág telelltetését az is megkönnyiti, hogy a száraz időben még mindig legelőre jár a jószág.

(—) **Külföldi állatvásárok.** Bécs: Központi marhavásár Szent Marx. Árak kgr-ként osztrák koronákban. Hizott ökör 20 ezer, ökör 13000, bika 18000, tehén 16500, vágó marha 13000. bivaly 15000, hizott sertés 28000, hus sertés 27000, borju 28000. Wels: darabonként tehán 6—7 millió borjas tehén, üsző, bika 5—8 millió, ökör 4—8 millió, igás ló 3—6 millió, nehéz 13—18 milli. Budapest. Árak kgr-ként: bika 18000, ökör I. 19000, ökör II. 14500, ökör III. 10500, tehén 19000, tehén kiv. 21000, bivaly 14500, vágó marha 7500, Zágráb: Árak dinárban kg-ként: ökör 14.50, ökör II. 13.50, ökör III. 11.50, tehén I. 13, tehén II. 11.50, tehén III. 7.50, üsző I. 14.50, üsző II. 13. üsző III. — sertés hizott 25, sertés sovány 23.50, süldő 1 évig 20—25, nehéz ló 10000, könnyü ló 9000. — Erdélyben. Sepsiszentgyörgyön páronként könnyü kocsi ló 30—35000 lej, nehezebb ló 40000 lej, igás ökör 18—28 ezer lej. Hizlalni való ökör kgr-ként 16 lej hizlalt sertés kgr-ként 36 lej, választott malac 250 lej.

Háztulajdonosok és lakók

egyaránt kell ismerjék a legujabb **Lakbérleti törvényt.** *Teljes magyar forditás. Ára portóval együtt 10 lej*

Az összeg előzetes beküldése ellenében szállitja

a „Brassói Lapok" könyvosztálya

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

KÖZGAZDASÁG

Tárgyalások a Faegyesület jövőjére nézve

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Az erdélyrészi faegyesület e hó 25-én tartotta Nagyváradon Eidner Sándor elnöklete alatt választmányi gyülését, amely a november 9-én Bukarestben tartandó közgyülést volt hivatva előkésziteni. Az ülésen hangsulyozták, hogy a refakciók ügyében egy séges frontban kell fellépni s a faegyesület egységét kifelé is dokumentálni kell azzal, hogy a CFR-nél egységesen lépnek fel a szerződések betartása végett, mert a faegyesület a maga részéről szerződésbeli kötelezettségei nek eleget tett. Kinos meglepetést keltett a választmányi ülésen, hogy a CFR mai napig sem akarja megfizetni a faegyesületnek azt a 20 százalékos követelését, melyet a fatermelőknek járó illetményekből tartott vissza garancia cimén, holott e garanciára nincs szükség, mert a fások kötelezettségeiket teljesitették. Szükségesnek mutatkozott tehát, hogy a fások ebben a kérdésben is egységesen lépjenek fel.

A faegyesület jövő sorsának kialakulásában a brassói körzet álláspontja már ismeretes. Ez egy uj országos faegyesület megalkotásában domborodik ki. E mellé a vélemény mellé csatlakozott teljes mértékben a nagyváradi körzet. A kolozsvári körzet állásfoglalása az Ugirba való beolvadásra vonatkozólag szintén ismeretes. E kétféle álláspontot áthidalni látszik a marosvásárhelyi körzet álláspontja. A marosvásárhelyiek szin tén szükségesnek tartják az országos faegyesületnek Bukarest központtal való megalkotását, oly feltétellel azonban, hogy az Ugirral való együttmunkálkodásra is meg legyen a lehetőség. A többi körzet nézete még nem forrott ki, ugy, hogy — mint látszik — a választmány nincs abban a helyzetben, hogy a november 9-iki bukaresti közgyülés elé egységes javaslatot tudjon előterjeszteni. Viszont az eddig még ingadozó állásfoglalásu körzetek éppen arra a közgyülésre várnak, hogy a helyzet tisztázódjék. A választmány kimondotta végül az elhangzott indítványok során, hogy az erdélyi faegyesület feloszlatása esetén az egyes körzetek önállóságukat fentartják és kimondják, hogy a jogi személyiségek bejelentésével jövő működésük alapjait nem adják fel. Ily módon akarják ugyanis azokat a nehézségeket elimináni, melyek uj szindikátusok alakulása elé tornyosulnak.

Hogy bocsátották ki Ausztriában az ipari kötvényeket?

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósitójától) Lapunk egyik legutóbbi számában fejtettük ki álláspontunkat az Ipari Hitelintézet részéről tervezett ipari kölcsönkötvények kibocsátásáról. E kérdéssel kapcsolatos s alkalmas a meggondolásra az a megoldási mód is, melyet Ausztriában alkalmaznak. Az ipari kötvényeket egyes bankok fogják kibocsátani és pedig mindegyik bank a maga érdekeltségéhez tartozó vállalat számára. A kötvények ily módon nem az egyes ipari vállalatok, hanem a kibocsátó bank nevére fognak szállani és a vállalatokkal szemben a kibocsátandó kötvények értékének összegéig jelzálogjogilag fognak a bankok biztositékot szerezni. A kötvényfelvevőkkel szemben tehát a bankok fognak kezeskedni, mig a bankok követelése jelzálogjogilag nyer biztositást. Nem lenne tehát alkalmatlan kibontakozás az sem, ha a kötvények kibocsátása több pénzintézet kezébe kerülne.

Ausztriában a kötvényeket adó- és illeték mentességben fogják részesiteni, nálunk e tekintetben még csak jámbor óhajok merültek fel.

Az ipari kötvények tervezete megvalósulás esetén akkor válnék be, ha általa a pénzhiány enyhülne s az ipari termelés folyamata megindulhatna. Ennél a kérdésnél azonban alapos kétségeink támadhatnak. Hiszen mindenütt pénzhiányról panaszkodnak, a pénzkrizis abnormis magaslatig emelkedett, a külföldi tőke teljes bizalmatlansággal fordul el a romániai piactól. Felvetődik tehát a kérdés, hogy hol, milyen pénz állhatna rendelkezésre a kötvények elhelyezésénél? A belföldi tőkét — vagy ilyen vagy amolyan formában már teljesen kimeritették. Nincs hevero pénz, nincs olyan összeg, mely kötvények vásárlására vágynék. A Nemzeti Bank támogatása pedig akár visszleszámitolás, akár más formában biztositható.

Németországban és Ausztriában is tisztában vannak azzal, hogy a kötvények belföldi elhelyezése nem lehetséges s a termelés belföldi tőkével nem szanálható. Mindkét helyen külföldi segitségre számitanak, s a kötvényeket külföldi piacokon szándékoznak elhelyezni. E tekintetben a német kötvénybank oldala mellett ott van a hitelképes német állam, amely felé teljes bizalommal tekintenek a nyugati gazdag pénzpiacok, Ausztriában pedig a kötvénykibocsátó bankok élénk és mély külföldi kapcsolataikat akarják kihasználni. De mit használhatnak ki Románia és a mi pénzintézeteink?

A MAI PÉNZPIAC

Kedd, október 28.

A világpiacon lényegtelen árfolyamhullámzás a nyugati valuták javára.

A belföldi piacon ma reggel 34.60 lejes svájci frank alapon indul a piac. Egész nap változó árfolyamhullámzás mellett gyenge üzleti forgalom folyik. **Esti záró árfolyamok:** egy francia frank 34.60 lej, egy angol font 810, egy dollár 179, egy francia frank 9.43, egy olasz lira 7.85, egy cseh korona 5.37, egy lejért 393 osztrák, illetőleg 425 magyar korona.

Zürich. Devizák. (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések). Zárás: egy dollár 5.20 és egynyolcad (—egynyolcad), egy angol font 23.43 és egynegyed (†5 és egynegyed), száz francia frank 27.20 (†15), száz olasz lira 22.46 (†3 és fél), száz cseh korona 15.50, száz dinár 7.55 (†10), száz lej 2.90, tizezer magyar korona 0.68, tizezer osztrák korona 07325 (—25), száz járadékmárka 123 és fél.

(—) **Budapesti értéktőzsde.** Bizakodó hangulat mellett az árfolyamok jórészt tartották magukat. Zárlati árfolyamok ezresekben: Magyar hitel 447, Osztrák hitel 168, Salgó 500, Rima 130, Délivasut 56, Kohó 360, Atlantika 17, Ganz Danubius 2130, Kőszén 2905, Papiripar 36, Nasici 2100, Szlavónia 83, Földhitelbank 218, Viktória malom 230, Kereskedelmi Hitelbank 22, Pesti Magyar Kereskedel 1090, Beocsini 820, Urikányi 780, Láng 92, Lipták 20, Schlick 44, Brassói 370, Zabolai 61.5, Baróti 2.2, Cukoripar 2310, Klotild 47, Temesi szesz 215, Hungária mütrágya 99, Olasz Bank 20.25, Angol-magyar 48, Leszámitoló 63, Magyar-Cseh 22, Nova 158, Kronberger 13, Közuti 59, Csáky 12, Izzó 740, Magnezit 1650, Viktória butor 2.9, Ofa 500, Malomsoky 6.5, Pesti Hazai 2950.

— **Uj 500 lejesek.** A pénzügyminiszter a Nemzeti Bankkal egyetértésben elhatározta, hogy 1925. január havában uj 500 lejes bankjegyeket forgalomba hozzák. Ugyanekkor bevonják a forgalomból a régi bankjegyeket, melyek értéke hét milliárd lejre emelkedik. A Nemzeti Bank pótolja ez alkalommal a megsemmisült bankjegyeket, s ezek értékét az állam számlája javára irja, ugy, hogy a bank a teljes hét milliárd lej értékben fog uj 500 lejeseket kibocsátani.

(—) **A Siebenbürgische Escomptebank** (Brassó) igazgatója, Schrager ur, november hó 8-ig szabadságon van, s akkor ujból elfoglalja hivatalát. Azok a hirek, amelyek ezzel ellentétesek, a valóságnak nem felelnek meg.

(—) **Ösztöndijak iparosok számára.** A brassói kereskedelmi és iparkamaránál fiatal iparosok számára három, s fiatal kereskedők számára két, egyenként 15.000 lejt kitevő ösztöndij kerül kiosztásra. Ez ösztöndijak elnyerésére oly fiatal iparosok, illetőleg kereskedők pályázhatnak, kik a hamara területén, Brassó, Fogaras, Nagy-Küküllő és Szeben vármegyékben laknak. Az ösztöndijak adományozásának célja, hogy az iparosok és kereskedők szakmáikban továbbképezhessék magukat. A kérések november 17-ig adhatók be a kamarához, amely a közelebbi felvilágositásokat is megadja.

22976—924. t. szám. 6387

Pályázati hirdetmény

egy üresedésbe jött vár. tanácsosi állás betöltése tárgyában.

Az állás elfoglalhatására vonatkozó feltételek a közhivatalnokok szabályrendeletét tartalmazó törvényhez kiadott végrehajtási utasitasban meg vannak állapitva.

A járandóságok a közhivatalnokok szabályrendelete mint állapittatnak meg.

Kérelmezők f. é. november hó 22-ig kizárólagos irásban adják be a vár. tanácsnál a bélyegezett és a kellő okmányokkal felszerelt kérvényeiket.

Kelt Brassóban, 1924. október hó 25-én.

A városi tanács.

A NAGYON SZÉP FÉRFI

Jeanne Marni regénye

Franciából forditotta: Halász Gyula 9

— Hálátlan vagy-e, vagy féltékeny? mondta egy nap. Azért vágsz-e olyan savanyu arcot, mivel engem még szeretnek, imádnak, kényeztetnek? Nem csinálhatok azonban maskarát magamból, nem tehetek pápaszemet az orromra és nem játszhatom a színházi nagymama szerepét csak azért, hogy a te bájaid érvényesüljenek.... Apropos, színház; miért nem mész feleségül Silvához? Ő szerelmes beléd és kész hozomány nélkül elvenni.

— De nem szeretem.

— Makacs és kelletlen vagy. Silva nagyon szép ember, fiatal, felkapott, rövidesen a nemzeti színház örökös tagja lehet. Kérdezlek, mit remélhetsz ennél jobbat?

— Látom, hogy terhükre vagyok anyámnak, szóltam némi keserüséggel.

— Abszolute nem vagy terhünkre. De közted és a doktor közt valami feszültség van, ami engem előbb elszomoritott, most pedig nagyon elkeserit. És mivel a férjem nagyon jellemes és jó ember, kénytelen vagyok feltenni, hogy te vagy az oka a dolgok ilyen állapotának. Egyébként tudod, hogy mindenekfölött békességet akarok.

Ránéztem anyámra. Arca szigoru, tekintete éles volt. Éreztem, hogy a szive bezaródik előttem és nagy fájdalom töltött el.

Szelidséggel és alázattal törekedtem visszaszóditani gyöngédségét; és ekkor Lyes, aki felesége előtt a jó apa képében szeretett tetszelegni, halk hangon, szenvedélyesen köszönte meg iránta tanusitott szánalmamat.

Ebben a hangulatban kifáradva és utálattal telve el a nema küzdelemben, s főképp szégyenérzettel eltelve ama szerep miatt, melyet anyám férje játszott, egy nap azt kérdeztem magamtól, nem volna-e szabadulás rám nézve, ha nőül mennék Silvához?

Nem szeretem, de bizonyára megjön a szerelem is. Ő becsületes és jó, hiszen annak ellenére akar feleségül, hogy szegény vagyok és bár egy idő óta látogatásai ritkábbak voltak, tudtam, hogy csak egy szót kell kiejtenem és nyilatkozni fog. Mindazonáltal haboztam... De egy heves jelenet után, melyet anyám igazságtalanul és elvakultan rendezett velem, egy este, amikor Silvával egyedül voltam, megszólitottam:

— Igaz, hogy ön szeret?

— Igen, felelte, imádom.

— Ha ez valóság, válaszoltam, kezem az öné. Amikor akarja, felesége leszek.

Pierre annyira meg volt lepetve, s annyira el volt ragadtatva, hogy mivel szerelmet nem éreztem iránta, büszkeségemnek nagyon hizelgett az öröme.

És attól a naptól fogva, amikor ujjamra huzta a gyürüt, megesküdtem magamban, hogy sirig igazi, hü, gyöngéd és önfeláldozó élettársa leszek.

Az esküvőt juniusra tüztük ki. Pierre addig a család engedelmével naponta ellátogatott hozzánk.

Milyen különös két olyan lénynek emez első társalgása, akik arra vannak hivatva, hogy együtt éljenek! Vajjon Pierre figyelte-e ugy az én lelkemet, mint én az övét? Nem hiszem. Ő sokat beszélt, dallamos hangon, mely eltakarta gondolatai ürességét és sivárságát; egy pensióbeli társnőmre emlékeztetett, aki étkezésünk ideje alatt a refektóriumban rendesen hangosan olvasott és aki egyszer, hogy befejezte az olvasmányát, meg vallotta, hogy az egészből nem értett semmit, annyira igyekezett jól olvasni.

Pierre is igy beszélt. Voltak mondatai, melyek csodásan hangzottak, de amelyek nem mindig voltak az alkalomhoz illőek.

Gyakran kérdezősködtem rokonai után, akik Firenze környékén, Mazza Carrara mellett egy faluban éltek.

Öreg nagynénje, néhány unokafivére volt az egész élő atyafisága Silvának. Atyja, jóhirü muzsikus, aki egy francia énekesnőt vett feleségül, épp akkor halt meg, mikor a milanói Scala szinházban, egy operáját készültek előadni, ami végre hirnevet szerzett volna neki. Anyja nehéz küzdelmet folytatott az élettel, hogy Pierret felnevelje. Nem is nélkülözött semmit, ellenkezőleg. A középiskolában, ahol ifjusága egy része telt el, valamennyi művészetet és sportot is gondtalanul megtanulta: a lovaglást, a vivást, a hegedüjátékot, a táncot.

(Folyt. köv.)

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

Alólirottak a szív legmélyebb fájdalmával tudatjuk, ugy a magunk, valamint az összes rokonok nevében, hogy a forrón szeretett édesanya, nagyanya és rokon

néhai Jónás Jánosné

szül. Tóth Pál Katalin

folyó hó 28-án reggel 6 órakor életének 76-ik, boldog házasságának 56-ik évében rövid szenvedés után csendesen elhunyt.

Drága halottunkat f. hó 30-án d. u. 2 órakor a Bácsfalu 450 szám alatti gyászházból az evangélikus temetőben levő családi sirboltba fogjuk örök nyugalomra helyezni.

Bácsfalu, 1924. október 28.

Nyugalma legyen csendes, emléke áldott!

A gyászoló család.

2112

ETERNIT pala
és CSERÉP födést,
TERVEZÉST, ai és magas
ÉPITÉST, kedvező árak és feltételek
mellett vállalok. — Állandóan raktáron
van CEMENT, MÉSZ, PALA, CSERÉP, TÉGLA,
GIPSZ, STUCATURNÁD, SCHAMOTT-TÉGLA,
ASZFALT FEDÉLLEMEZ, KÁTRÁNY stb.
Mindennemü ÉPITÉSI ANYAG,
CEMENTÁRU és TÜZIFA.

Pontos kiszolgálás! *Szolid árak!*

NAGYMIHÁLY SANDOR, KÉZDIVASÁRHELY.
Fiók telepek:
Sepsiszentgyörgy, Csikszereda és Tusnád község.

KIRCHEIS-féle

plémegmunkáló-gépek

amig a készlet tart

Gépvásár

KÉPVISELET
Erdély részére:
BRASSÓ, KUT-UCCA 43

SZEDERKÉNYI ANNA

LÁZADÓ SZIV

A legnépszerübb magyar
irónó legujabb regénye a
szerelemről

*

Ara 70 lej. Kapható mindenütt.
Kiadta: Brassói Lapok könyvosztálya, Brassóban

Nagy harisnyavásár mélyen leszállitott árakkal

38 BLATT 38

Brașov, Kapu-ucca

Kötött harisnya	Lei	35.—
Flohr harisnya	„	65.—
Cérna muszlin	„	100.—
Selyem fátyol	„	150.—
½ dtz. férfi harisnya	„	140.—
Reclam gyapju blus	„	250.—
Fiu gyapju swetter	„	130.—
Női kötött gyapju kabát	„	650.—

(Minden szinben)

Divat kesztyükben és kötött árukban óriási választék.

Legjobb kötött harisnyák

csak BLATT-nál kaphatók.

2106

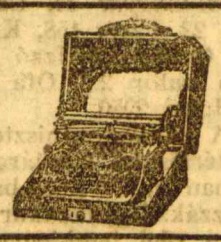

Szaküzlet

irógépek

részére, valamint javító műhely

Hans Cloos

BRASSÓ - SEGESVÁR

Fekete-u. 19. Kut-tér 1.

2076 II.

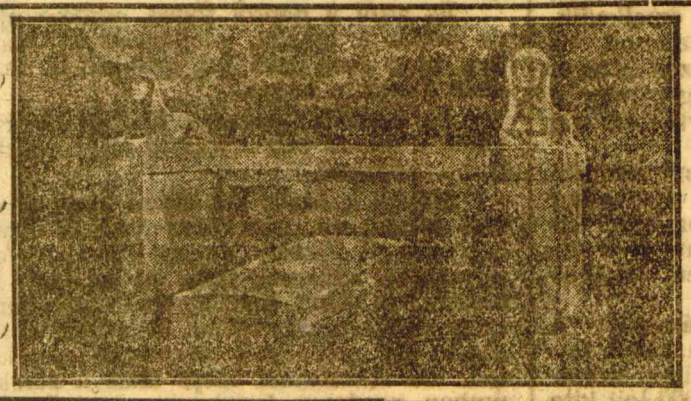

Géperőre berendezett granit és márványáru gyár!

NAGY JÓZSEF

kőipari vállalata

Brassó, Kut-u. 50.

Allandó nagy raktár modern siremlékek és butormárvány lapokból.

2071

Padlófénymázak,
Emailfénymázak, fehér és szines,
Anilinfestékek,
fa, gyapju, pamut, ruhák és husvéti tojás festékek
:: részére, ::
csak a legjobb gyártmányok. A leggazdagabb választékban
olcsó árak mellett **TEUTSCH GY.** drogéria
Brassó, Kolostor-ucca 5.

2073

Apritott és hasábos **száraz bükktüzifa**

megrendeléseket a legalacsonyabb napi árakon felvesz a 2109

Brassói Népbank R.-T. (Kapu-ucca) és az **Általános Kereskedelmi R.-T.** (Malom-ucca 7 b.)

TELEFON: 195. TELEFON: 386

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betüvel 6 lei. - Állást keresnek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Személyszállitó autó-vállalat.— Jancsó. Telefon 5—30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9483

Cimexol holtbiztosan kiirt minden **poloskát** családostól. Egy üveg ára 20 lej. Főlerakat: Krafft & Herberth, Brassó. 5088

Három éves kereskedelmit végzet fiatal leány állást keres. Cim 6371 sz. alatt a kiadóban.

Árva leány egyszerü értelmes, lehetőleg polgári családból 16—18 éves kellemes otthont talál, Nagy Bálintnénál, Hațeg. 6367

Bányamérnök keresteték. Ajánlatokat Prometheus bánya és ipar rt, Oradea-Mare intézendők. 6353

Bányamüvezető és főaknász felvetetik Prometheus bánya és ipar részvénytársaságnál. Irásbeli ajánlatok Oradea-Mare, Șirul Cerbilor cimre küldendők. 6352

Pianinó jókarban levő elsőrendü gyártmány eladó. Cim 6382 szám alatt a kiadóban.

Uzemben levő pékség jól felszerelve azonnal eladó. Érdeklődni lehet György Imrénél, Ghimeș-Fáget. 6308

Elsőrangu női szabónő ajánlkozik házhoz. Heldsdörfer Käthe, Weisz Mihály-ucca 16. 6280

Eladók, régi valódi perzsaszönyegek, antik poharak, japán porcelánok, egy diszes könyvszekrény, 2 szalon garnitura sok más tárgy és fosztott libatoll is kapható. Özv. Bernáthné, Sepsiszentgyörgy, Oit-u. 31. 6245

Teherautó 2—2½ tonnás gyors teherautó Kardányos inditóval, üzemképes állapotban nagyon előnyös áron eladó. Ajánlatok Schwabe Brunó Sibiu. Schiffbäumel 10. 6244

Eladó egy 850 cm. hosszu alig használt **cilinder szita** 7000 leiért Olga malom, Köpecz. 6378

Csere jeligés adja címét a kiadóban. 63

Háztartás vezetésében végzésében jártas munkabiró szerény szorgalmi gazdaszszonyt keres azonnalra vidéki magánur. Komoly jelentkezéseket kiadóhivatal tovább. 63

Eladó 2 ló, 2 strájszkér, hámok és egyéb gazdasági felszerelések. Érdeklődni Fogyasztó Szövetkezetnél, Brassó Kapu-u. 62. 63

Veszünk elsőrendü szénát és zabot vagontételekben. Transilvania Faip. és Kereskedelmi R.-T. Brașov, Kut-u. 2/b, 63

Állást keres több éves irodai gyakorlattal bíró tisztviselő bármilyen minőségben, román—magyar nyelvismerettel November 1 belépéssel. Megjelenések „Intelligens 63 jelige alatt a kiadóba kéretnek.

Uti irógépet jó állapotban keresek megvételre. Ajánlatokat ár és gyártmány megjelölésével Moskovicz Márton, Kovászna, továbbit. 63

Bádogos és fiatal bádogos segédek azonnali belépésre felvetetnek. Wilkens Konrád, Brassó Szent János-u. 32. 63

Eladó egy gatter melynek csak az alványa van fából. Cim 6380 sz. alatt a kiadóban.

Rossz gazdasági viszonyok folytán, állás nélkül maradt egy jószemü gyermektelen tanfolyamot jó sikerrel végzett gőzkazán, gőzgép és dinamó gépkezelő. Szakmában rüen végez gőzgép, dynamók, villanytelepek, motorok, bármilynemü gépek szerelését és kezelését, Láng L. gépgyárban több éven át mint szerelő és főgépész volt alkalmazva, ugyszintén az Agrargol Magyar Bank só malmában. Nagyobb üzemben próbára is elmegyek, október 1. vagy későbbi belépéssel állást keres. Szives megkeresést kér Szabó Antal, Gárdonyi Gőzfürészrész telep, Máramarossziget, Sighetul-Marmației, Str. Krisan 46. 63

LEGUJABB ŐSZI ÉS TÉLI DIVATLAPOK

Smart	— — — —	120 Lei
Astra	— — — —	100 „
Perfekt Album	— —	100 „
Paris confection	— —	120 „
Perfekt Mode	— —	40 „
Wiener Chic	— —	190 „
Wiener Schneider Modelle		180 „
L'Enfant gyerek album		100 „
Chic Parisien	— —	200 „
Elite	— — — —	145 „
Favorit Modern Album		45 „
Le Chapeau D'hiver (női kalap)	— — —	180 „

Brassói Lapok könyvosztálya

Brassó, Kapu-ucca 64—66. szám.

Nyomatott a „Brassói Lapok" nyomdavállalatának körforgógépén, Brassóban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj